І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
(201) 434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел з Ню Йорку: —
(212) BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 238. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 27-го ГРУДНЯ 1972 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, DECEMBER 27, 1972 No. 238. VOL. LXXIX

МИКОЛА ЛІВИЦЬКИЙ ПЕРЕОБРАНИЙ НА ПРЕЗИДЕНТА, М. СТЕПАНЕНКО НА ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТА УНР В ЕКЗИЛІ; С. ДОВГАЛЬ ОЧОЛИВ УНРАДУ, В. ФЕДОРОНЧУК ОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ.

Помер д-р Еміліян Гарасим, лікар, визначний громадянин і патріот

Філядельфія. — В неділю, 24-го грудня, тут помер, по важкій недузі на 62-ому році життя один з найбільш заслужених українських громадян, лікар-хірург д-р Еміліян Гарасим. Покійний народився в Дрогобичі, але ще малою дитиною переїхав з батьками до Філядельфії. Вже в студентських роках був він активним в громадському і союзовому житті та був обраним до уряду найстаршого Відділу УНСоюзу у Філядельфії (ч. 45), Братства „Любов". Як студент медицини одержував Еміліян Гарасим впродовж чотирьох років стипендію УНСоюзу, про що з гордістю завжди згадував опісля, будучи вже лікарем та громадським діячем. В часі Другої світової війни д-р Еміліян Гарасим був військовим лікарем в Німеччині і з тих часів добре пам'ятають його сотні українських скитальців, яких він обороняв перед примусовою репатріяцією до СССР, а опісля допомагав їм переселитися до ЗСА.

Сл. п. д-р Еміліян Гарасим

Відкривши лікарську канцелярію після війни у Філядельфії, д-р Еміліян Гарасим дальше по-батьківськи опікувався новоприбулими українськими імігрантами, не лише лікуючи їх, але й допомагаючи їм у кожній потребі. В тих же роках він, як союзовий лікар, провів оглядини сотень аплікантів на членство і забезпечення в УНСоюзі, до якого завжди проявляв симпатії. Належав до найбільш жертвенних і активних громадян у церковному і громадському житті. Крім таких установ, як УНС і ЗУАДК, найбільшу його увагу, симпатії та підтримку мав дівочий Менор Джуньйор Коледж в Дженкістоні, Па., до Ради Довірених він завжди належав та віддавав цій високій школі найбільші прислуги.

Покійний полишив у смутку дружину Теклю, доні Ґльорію Панасевич і Антонетту Ганусей, синів Еміліяна - лікаря й Євгена — ще студента, дві сестри, двох братів та семеро внуків. Панахида буде відправлена в середу, 27-го грудня, о год. 8:30 вечером у похоронному заведенні Богдана Коцюбинського при 309 East Girard Avenue у Філядельфії, а похорон відбудеться в четвер, 28-го грудня, о 10-ій год. ранку з цього ж заведення до церкви Благовіщення Пресвятої Богородиці при 1204 Valley Road у Melrose Park, Pa., де Покійний був засновником цієї української католицької парафії та головою будівельного комітету церкви.

КОРОТКІ ВІСТКИ

Вівторок, 26 грудня 1972

У НЮ ЙОРКУ В НАВЕЧІР'Я РІЗДВА торжественне Богослуження відправляв в сослуженні духовенства Кардинал Теренс Кук у катедрі св. Патрика. Поліційна охорона була змушена впускати до катедри тільки гостей із запрошеннями, між якими були представники дипломатичного корпусу. Поблизу катедри св. Патрика демонстранти-„миротворці" вигукували гасла й вимагали „негайного припинення війни у В'єтнамі" та збирали гроші на підтримку В'єтконгу. Поліція тримала їх на значній віддалі, катедра була переповнена людьми.

СТАН ЗДОРОВ'Я КОЛИШНЬОГО ПРЕЗИДЕНТА Гаррі Трумана з кожним днем погіршується, і лікарі в Кензас Ситі вже не мають надій на виздоровлення 33-го Президента ЗСА. Біля хворого майже невідступно перебуває дружина та інші члени родини.

У АРГЕНТИНІ ПЕРОНІСТИ ТІСНО ОБ'ЄДНАЛИСЬ довкола свого президентського кандидата д-ра Гектора Кампори, який довгі роки був найбільш льояльним послідовником кол. президента Хуана Перона. Перон не буде кандидувати у виборах, що відбудуться весною 1973 року. Йому вже 77 років. Новий Рік він з дружиною зустрічає знову в Еспанії, у Мадриді.

ЗАХІДНЯ І СХІДНЯ НІМЕЧЧИНИ ПІДПИСАЛИ договір про нормалізацію взаємин. Зараз наступного дня канцлер Віллі Брандт передав парляментові — Бундестагові — текст договору для ратифікації. Західня Німеччина визнала у тому договорі комуністичну Східню Німеччину, як другу державу „одного німецького народу". На цій підставі обидві Німеччини будуть прийняті до Об'єднаних Націй.

АВСТРАЛІЯ І НОВА ЗЕЛЯНДІЯ ПРОГОЛОСИЛИ, що вони договорилися вже з Пекіном про встановлення дипломатичних взаємин. Названі тихоокеанські держави зірвуть взаємини з Вільним Китаєм на Тайвані.

ДО ВИФЛЕЄМУ ПРИБУВ американський астронавт в „Аполло 15" Джеймс Ірвін на чолі 250 туристів, що хотіли бути у Вифлеємі на Різдво. 3 січня 1973 р. Ірвін буде на авдієнції йорданського короля Гуссейна в Аммані. Вифлеєм є тепер під ізраїльською окупацією.

ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ УНС

МЕТА НА ГРУДЕНЬ — 700 НОВИХ ЧЛЕНІВ
РАНІШЕ ОДЕРЖАНА — 244 ПОДАННЯ
ТЕПЕР ОДЕРЖАНО — 40 ПОДАНЬ
ДО ЗДОБУТТЯ — 416 НОВИХ ЧЛЕНІВ

В останніх днях подання про прийняття нових членів надіслали:

Ярослав Вилень (В. 17) — 4, Іван Іваник (В. 234) — 4, Василь Дідюк (В. 434, 471 і 474) — 4, Олександра Дольницька (В. 434) — 3, Богдан Лавринів (В. 456) — 3; Михайло Хомин (В. 32), Петро Головачук (В. 42), Анна Гарас (В. 47), проф. Олександер Бережницький (В. 127), Богдан Дейчаківський (В. 233), Олекса Скібіцький (В. 285) і Михаїл Семків (379) — по 2; Василь Мандзій (В. 8), Михайло Турко (В. 63), Осип Ждан (В. 75), мгр Володимир Ничай (В. 106), Іван Бабяк (В. 324), Джанет Воллянд (В. 409), Текля Мороз (В. 465) і Гелен Чорномаз (В. 490) — по одному членові.

СЬОМА СЕСІЯ УНРАДИ ВІДБУЛАСЯ В ЛОНДОНІ В АТМОСФЕРІ ПАРТІЙНИХ СУПЕРЕЧНОСТЕЙ

Лондон (І. К.) — Микола А. Лівицький був переобраний на президента Української Народної Республіки в екзилі а проф. Микола Степаненко на її віце-президента в результаті Сьомої Сесії Української Національної Ради, що відбулася тут від суботи 16-го до понеділка 18-го грудня з участю 52 членів УНРади з Англії, Німеччини, Франції, ЗСА, Канади та Австралії, та при відкритті, 51 гостей. Ця сама Сесія обрала інж. Спиридона Довгаля на голову Української Національної Ради, а Василя Федорончука на голову її Виконавчого Органу. Сесія відбулася в залі дому при сербській церкві св. Миколи і в тій самій залі відбувся у вівторок, 19-го грудня, бенкет. Сесією проводив ред. Іван Кедрин-Рудницький, делеґат Громадського сектора УНРади.

Виконуючий обов'язки голови УНРади д-р Петро Белей відкрив наради о год. 11 перед пол., відчитавши декрет про скликання Сесії. Він привітав у вступному слові український нарід, еміґрацію, приявних членів УНРади і гостей та всіх приятелів Державного Центру. Протоєреї о. Богатирець і о. Галиця відчитали молитви. Приявні вшанували вставанням померлих від 6-ої Сесії членів УНРади, якими були: В. Доленко, І. Янішевський, Р. Гахно, І. Шкляр, д-р Харак, Б. Бачинська й М. Ерстенюк.

Привіти

Президент УНР в екзилі Микола Лівицький ствердив у своїй привітальній промові важкі часи і трудні обставини, в яких зібралася Сесія УНРади, — мартирологію, що її переживає тепер український нарід на рідних землях та брак повної згоди в українському вільному суспільстві. Заявив: Так звана криза в УНРаді була „принесена з-зовні", від українських політичних партій, які віддзеркалювали кризу політичної думки. Проте, висловив переконання, що ці відносини покращають, бо загал українського суспільства у вільному світі ідейно здоровий. Згадав про теперішню погану для української визвольної справи міжнародну коньюнктуру, але звернув увагу, що поруч із 5-ма існуючими міжнародними потугами — ЗСА, СССР, Комуністичний Китай, Японія і Західня Европа — існує ще потуга поярмлених Москвою Народів. Рішуче наатврував теорію і конкретні спроби щодо „діялогу" з московським режимом чи його ставлениками в Україні та мотивував, що Державний Центр УНР в екзилі має за головну ціль зберігати ідеал самостійної української держави, а не вести тактику співіснування з ворожим окупаційним режимом, щоб осягати якісь полегші в рямцях конституції, що прикриває наспраавжню колонію. Пригадав, що такі самі співіснувальні теорії існували й за царського режиму, який теж не дозволяв виходити українству поза борщ, галушки і гопака. Висловив віру в успішність цієї Сесії, що її скликання було поважним успіхом Державного Центру. — Частину своєї промови, звернену до приявних чужинецьких гостей, виголосив по-французьки. В усних привітах А. Семенюк витав Сесію від уприявних на Сесії 15-ох членів виборного Громадського Сектора. Дальше Сесію вітали: ген. Филинович від Світової Федерації українських ветеранів, о. Богатирець від Української Православної Автокефальної Церкви в Англії, М. Ковальський від Ради Бібліотеки Симона Петлюри в Парижі, кол. голова УНРади М. Маковецький відчитав письмовий привіт від голови Проводу Українських Націоналістів Олега Ждановича, який твердив, що у політичній еміґрації та в самому Державному Центрі існує поважна криза, що УНРада повинна охоплювати всі українські політичні сили та бажав успіхів Сесії. Видатний діяч Визвольного Фронту в Лондоні Юліян Заблоцький відчитав обширного привітального листа від голови Проводу Українських Націоналістів Ярослава Стецька. У листі таврувалося всі спроби різних груп і осіб сіяти зневіру в українському вільному суспільстві. Лист звертався різко проти капітулянтських тенденцій. „Деякі українські політичні групи віддаляються від ідей української суверенної державности". Президентові УНР в екзилі Миколі Лівицькому — сказано в листі — належить признання за його послідовну боротьбу за вдержання принципового, ворожого супроти окупанта України становища. ОУН дасть підтримку політичним силам, що стоять безкомпромісово на становищі української суверенної державности. — Мгр. Тарнавський вітав від Об'єднання українців у Британії. — Іван Любчик від українців в Австралії. — І. Шабельський — від Об'єднання Т-ва Прихильників УНР в ЗСА. — О. Мокрій від Т-в Сприяння УНРаді у Вінніпеґу. Г. Бабенко — від Т-ва Сприяння в Південній Німеччині. — Марія Павлусевич — від Українського Демократичного Союзу в Канаді. — В. Бабіцький — як голова Представництва виконавчого Органу УНРади в Англії. — Д-р Р. Єндик — від Українського Технічно-Господарського Інституту. — Т. Леонтій відчитав довгий список установ і осіб, які прислали письмові привіти, у першу чергу від Секретаріяту СКВУ за підписами п.п. Мельника й Фостуна, від Українського Конґресового Комітету в ЗСА за підписами проф. Л. Добрянського, Й. Лисогора і І. Базарка і від УНСоюзу за підписом Й. Лисогора, від Головної Управи ОбВУА за підписами д-ра В. Ґалана й І. Поритка та ін.

Виступ Марусі Бек

Проф. М. Степаненко представив кол. голову Міської Ради в Детройті, лавреатку різних нагород — Марусю Бек, як доповідачку на тему „Міжнародна ситуація й перспективи національно-визвольної боротьби поневолених Москвою народів". Доповідачка накреслила сучасну міжнародну ситуацію, ствердивши деякий упадок впливів ЗСА і зріст тих впливів СССР у широкому світі, головно внаслідку „нової східньої політики" німецького канцлера Віллі Брандта та звороту політики Ричарда Ніксона. Проте, вказала й на внутрішні та закордонні труднощі Москви, яка має „сильних і амбітних конкурентів" у змаганні

(Закінчення на стор. 6-ій)

Микола А. Лівицький

Микола Степаненко

СТОЛИЦЯ НІКАРАҐВИ МАНАҐВА ЗНИЩЕНА ЗЕМЛЕТРУСОМ, ЗГИНУЛО КІЛЬКАНАДЦЯТЬ ТИСЯЧ ЛЮДЕЙ

Манаґва. — Серія важких хвиль землетрусу, що почалися тут у суботу 23 грудня ц. р. ранком і тривали цілих дві години, знищила майже цілком цю столицю середньоамериканської республіки Нікараґви, залишаючи кільканадцять тисяч убитих, десятки тисяч поранених і двісті тисяч осіб без даху над головою. Чого не довершив землетрус, було зруйноване спричиненими ним пожежами, браком води й електричної енерґії. Землетрус зруйнував яких 75 відсотків міста, що нараховувало 325 тисяч населення. Із цієї кількости, за першими підрахунками 18000 осіб згинули під руїнами чи внаслідок вогню, яких сорок тисяч людей були поранені і сотки тисяч залишилися без мешкань. Кількість убитих встановляють на яких 12 до 30 тисяч, хоч дехто вважає ці цифри перебільшеними. Червоний Хрест подав до відома, що з міста втекло яких сто тисяч осіб. Багато мешканців Манаґви відмовляються покидати місто, не зважаючи на загрозу пошестей, що можуть виникнути через розклад тисячів непохованих трупів. Щоб запобігти пошестям, уряд проголосив заклик, щоб усі, що залишилися живими, виїхали з міста в безпечніші околиці і наказав припинити уділювання харчової та медичної допомоги усім тим, які відмовляються виходити із міста і залишаються у своїх оцілілих чи й навіть частинно пошкоджених мешканнях. Очолюваний генералом Анастасісю Сомозою уряд Нікараґви започаткував широку допомогову акцію для потерпілих від землетрусу мешканців Манаґви. З цілої країни, як також з інших держав Північної і Південної Америки зголосилися сотки добровольців для рятувальних робіт у зруйнованому місті і для розшукування під руїнами евентуально оцілілих людей. Широку допомогу харчами й ліками для жертв землетрусу започаткували на доручення през. Ніксона американські урядові і допомогові аґенції.

ЗСА відновили важке бомбардування Північного В'єтнаму

Сайґон.— Після 36-годинного перемир'я з уваги на Свято Різдва — американське летунство відновило важке бомбардування Північного В'єтнаму. Американські власті продовжили були на 12 годин перемир'я над Північним В'єтнамом, в надії, що комуністи з Північного В'єтнаму подадуть знак, що бажають вернутися до переговорів. Коли цього не було то однаково 8-моторові суперфортеці Б-52, як бойові літаки повели дальші атаки, знову головно в районах Гайфонгу і Ганою. Від 18-го грудня ц.р., коли-то президент Ніксон наказав повести бомбардування Північного В'єтнаму у відповіді на невдачу з вини комуністів мирових переговорів у Парижі, — комуністи збили 11 суперфортець „Б-52", не рахуючи інших бойових літаків. Голова північно-в'єтнамської делеґації Хуан Туі заявив в минулу неділю на пресовій конференції у Парижі, що комуністи вернуться на конференцію тільки тоді, коли ЗСА припинять свої налети проти Північного В'єтнаму. Про сутні причини невдачі переговорів Генрі Кіссінджера з в'єтнамськими комуністами нічого не сказано ані з американського ані з комуністичного боку.

Пластовий лещетарський табір відлетів до Европи

Ню Йорк (Ю.Ф.). — В понеділок, 25-го грудня ц.р., о 6-ій годині вечора з летовища Кеннеді в Ню Йорку відлетіла група 39 пластунок і пластунів, учасників першого пластового лещетарського табору в Европі. Табір зорганізували Курені УСП і УПС „Бурлаки" та Курінь УСПластунок „Шостокрилі"; провідником групи є Орест Слупчинський-Ґоґо, командантекою табору пластунок ст. пл. Галя Мілянич, комендантом табору пластунів ст. пл. Орест Стецяк, бунчужним ст. пл. Ю. Мартинюк, писар ст. пл. Ірка Зеленська та хронікар ст. пл. Юліяна Осінчук, ПС. Учасники полетіли літаком летунської лінії "KLM" через Амстердам до Женеви, Швайцарія, звідки автобусом переїдуть до Маєн в північній Італії. Лещетарські заняття будуть відбуватися в місцевості Cervinia, на південних схилах ґірського масиву Маттерґорн. Технічну підготову табору-прогульки перевело бюро подорожей „Ковбаснюк Аґенція", представники якого полагоджували на летовищі усі потрібні формальності та прощали учасників табору. Від Крайової Пластової Старшини прощав учасників табору та бажав успіхів голова Крайової Таборової Комісії пл. сен. З. Корчинський. Табір триватиме до 1-го січня 1973 р., поворот учасників у вівторок, 2-го січня 1973 р. У вівторок 26-го грудня одержано телеграму, що група прибула на місце призначення.

ПОМЕР ГЕРРІ С. ТРУМАН, 33-ІЙ ПРЕЗИДЕНТ ЗСА

Кензас Ситі. — У вівторок, 26-го грудня ц. р., як це число „Свободи" починало друкуватись на пресі, наспіла вістка, що тут в місцевому шпиталі помер на 88-му році життя Геррі С. Труман, 33-ій президент З'єдинаних Стейтів Америки (в роках 1945 - 1952). Смерть наступила о год. 8:15 рано. Подробиці про життя і досягнення цього одного з найвидатніших мужів американської і світової історії в черговому виданні „Свободи".

Кол. Президент ЗСА Геррі С. Труман

У Вифлеємі й у Римі святковано Різдво за традицією

Вифлеєм. — За прадавньою традицією — опівночі 24 грудня — латинський єрусалимський патріярх Джузеппі Джіякомо Бельтрітті відправив Богослужбу в церковці Народження Христового над печерою, в якій, згідно з переказом народився Ісус, після чого відправи відбулися також у сусідній церкві святої Катерини. Приявний на церемонії були арабський посадник Вифлеєму, який привітав названого патріярха перед входом до святині. Вифлеєм знаходиться тепер під ізраїльською окупацією, але ізраїльські вояки дбали тільки, щоб не було якого саботажу збоку арабських партизанів. На Богослужбі були приявними чужинні дипломати, а перед церквою стояли 20 000 прочан з різних частин світу. — У Римі Папа Павло VI відправив одногодинну Богослужбу в базиліці святого Петра, після чого передав благословення "Urbi et orbi" — місту і світові, стоячи у вході до собору св. Петра. Він виголосив свої різдвяні бажання 16-ма мовами, між ними й в'єтнамською. Вночі з 24 на 25-го грудня Папа відправив Богослужбу у віддаленому за 25 миль від Риму малому містечку, для робітників незакінченого ще залізничного тунелю. У своїх різдвяних промовах Папа висловлював смуток, що нема ще у світі повного миру, але й надію, що переможе заклик Христа до миру й братолюбія.

✔ Багамські острови стануть незалежною республікою з 10 липня 1973 року. Велика Британія згодилася дати Багамським островам незалежність, враховуючи бажання місцевого населення. Таким чином закінчиться на цьому просторі британське колоніяльне панування, яке тривало від 1783 року. Згідно з договором між Британією та Багамськими островами, багамська республіка останеться в складі британського Коммонвелту Націй.

УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ

На встановлення трьох катедр потрібно	$1,800,000.00
Останньо вплинуло	$ 12,133.56
Досі зібрано разом	$1,622,558.03
ДО КІНЦЯ ЦЬОГО РОКУ ЩЕ ТРЕБА ЗІБРАТИ	$ 177,441.97

Більші пожертви зложили: Володимир Семенина в пам'ять пок. Марії Лехіцької та її брата Володимира (Гемптон, Н. Дж.) — 2,000.00 дол.; по 500.00 дол.: д-р Омелян Дерій (Балтімор, Мд.), Галина і Григорій Лещук (Менгетен, Н. Й.), Анна і Ярослав Плескун (Бейсайд, Н. Й.), д-р Богдан Худьо (Мейплвуд, Н. Дж.); Олександер Коновал (Арлінґтон Гейтс, Ілл.) — 400.00 дол.; Ольга і Олександер Смаль (Ірвінґтон, Н. Дж.) — 300.00 дол.; по 250.00 дол.: д-р Юрій Руденський (Ню Йорк, Н. Й.), Марта і Остап Тарнавські (Філядельфія, Па.), Петро Шпинда (Асторія, Н. Й.); по 200.00 дол.: о. Богдан Волошин (Вотервліт, Н. Й.), Марта і Володар М. Лиско (Морріс Тавншіп, Н. Дж.), Василь Мокей (Вотервліт, Н. Й.), д-р Осип Оришкевич (Бруклин, Н. Й.), Юлія й Іван Сквіртнянські (Вудгейвен, Н. Й.), Відділ УНСоюзу ім. Івана Франка в Норвіч, Кон., Ірена і проф. д-р Олег Федишин (Мавнт Клер, Н. Дж.); Василь Чорній (Чикаґо, Ілл.) — 150.00 дол.; Марія Д. і д-р В. О. Семків (Тілс, Н. Й.) — 125 дол.; Надя і д-р Василь Боднар (Річмонд Гіл, Н. Й.) — 120.00 дол.; Пласт з Лос Анджелес, Кал. (учасники новацького вишколу в Іст Четтем, Н. Й.) — 102.56 дол.

По 100.00 дол. зложили зі стейту Ню Йорк: Микола Кунцьо, д-р Володимир Савчак, Іван Бакович, Марія і Григорій Бакуменко, Степан Максимів, Братство св. Йосафата 35-ий Відділ, Ярослав Кушнір, Стенлі Мочульський, Іван Романишин, 99-ий Відділ Союзу Українок Америки, Василь Терлецький (старший), Українсько-Американський Горожанський Клюб, Юкренієн Ледіс Аукзіліері, Дмитро Бакевич - Жуковський, Ярослав Сенишин, Пантелеймон Вербовський, Віра і Веніямін Корсунь, Марія і д-р Кость Паньківські, Христина і Юрій Гуцалюк, Богдан Оречинський, Савицькі, Дмитро Червак, Любов та Іван Яремчук; Зеня і д-р Нестор Шуст, Укр. Церква св. Покрови в Трой, Михайло Савків, Ярослав Білас, Ніна і Михайло Сосяк, Степан Тимків, Оксана і Орест Кравс; зі стейту Ню Джерзі: С. і Т. Матвіїшин, Ольга і Степан Парубчак, Євгенія і Константин Степовий, 76-ий Відділ УНСоюзу в Нюарку; Балтімор, Мд.: Кредитівка „Самопоміч", Степан Серединський, Теодор Хай; Бостон, Мас.: Михайло Волощук, Осип Ружицький; Філядельфія, Па.: Осип і Роман Вомпель, Ярослав Мартинович; Степан Ґеба (Лашін, Квебек, Канада), Анна і Прокіп Матійців (Чикаґо), Віра Пєкна (Ню Гейвен, Кон.), С...нечиткий підпис жертводавця (Батл Крік, Міч.).

Пожертви на Центр Українських Студій в Гарварді можна відтягати від оподаткування.

Чеки виставляти на Ukrainian Studies Fund та пересилати на адресу: Harvard University, Room 208, 1737 Cambridge Street, Cambridge, Mass. 02138.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

50-річчя тюрми народів

21 грудня в Москві відзначувано з величезною парадою 50-річчя з дня утворення Совєтського Союзу, що постав на руїнах російської царської імперії. Совєтські пропагандисти твердять, що йдеться про „переломову в житті людства" подію, у висліді якої не тільки з'явилась нова політично - державна одиниця у формі „добровільного союзу народів", але й нова спільність людей — „совєтський народ", яка переступає межі націй і держав і якій судиться бути „спільнотою майбутнього", що прийме за свою основу російський народ, російську культуру і російську мову. В розумінні цих пропагандистів це й буде остаточною перемогою комунізму з одночасною розв'язкою всіх проблем національного життя, економіки, культури.

Такою є совєтська теорія, але не те говорить совєтська практика. Цього протиріччя не міг замовчати найвищий речник системи, генеральний секретар КПСС Леонід Брежнєв, заявляючи на московському святі, що хоч в ССР розв'язано проблеми національного, соціяльного і економічного життя, на всіх відтинках „щось" таки недомагає. А найгірше вже, то ситуація на національному фронті, бо „політично незрілі люди" ніяк не можуть визбутися „національних пережитків", які, виявляється, куди тривіліші, як передбачали Маркс, Ленін і Сталін, в день уродин якого СССР святкував своє 50-річчя.

Відзначування 50-річчя утворення СССР впродовж усього 1972 року супроводилося масовими переслідуваннями, арештами й засудами по всіх „республіках" СССР, заворушеннями і зударами з поліцією у Прибалтиці та в Україні. Навіть з нагоди 50-річчя уряд СССР не мав відваги проголосити амнестію і звільнити з тюрем та заслань політичних в'язнів, що міг собі дозволити навіть царський режим, якого наслідує совєтський режим у своїй політиці репресій і русифікації неросійських народів.

Ні для кого не є таємницею, що СССР це насправді велика тюрма народів, продовжувач і спадкоємець царської російської імперії. 50 років існування СССР позначене терором, геноцидом, економічними злидниями, культурним ретроградством. Коли говорити про майбутнє цієї останньої в світі колоніяльної імперії, то не може бути ніякого сумніву, що зустріне її в ближчому чи дальшому часі доля всіх такого типу імперій: розвал і створення на її руїнах справді вільних і справді суверенних національних держав.

УССР і ОН

Хоча ні американський Уряд, ні, без сумніву, багато урядів інших країн не визнають Українську ССР за окрему державу, УССР входить до ОН, як одна з країн-засновниць. Сталін хотів з допомогою УССР та БССР мати більше голосів на форумі ОН, західні держави дали Москві таку концесію, і так Київ та Мєнськ, не маючи своїх армій, ні своїх грошей, ні навіть своїх поштових значків, потрапили між Вашингтон, Лондон, Оттаву і Буенос Айрес...

Треба визнати, що розрахунок Сталіна був правильний не так щодо кількости голосів, бо їх для СССР постачають арабські та африканські країни, як щодо пропагандивного значення членства УССР та БССР в ОН. Як можна про них говорити, як про останні великі колонії в XX сторіччі, коли вони є повноправними членами ОН? Крім того, Москва великою мірою використовує ті представництва в ОН, як рупори для виголошування московських ідей. Представники так званих республік УССР і БССР не марнують часу на форумі ОН. На 26-й сесії Генеральної Асамблеї ОН, що саме закінчила працю в Ню Йорку, не винісши ніяких важливих конкретних рішень, представники Української ССР десятки разів виступали в різних комітетах, комісіях та підкомісіях. Вони таврували „американський імперіялізм", „ізраїльський імперіялізм", вимагали „пошанування прав людини", ліквідації колоніяльного становища в Анголі і т. п. У 4-му Комітеті Сесії представник УССР І. Непийвода, наприклад, „гостро осудив південно - африканський расистський режим, який незаконно окупував Намібію". У 6-му Комітеті Сесії представник УССР М. Макаревич виголосив промову п. н. „Поважання прав людини в період збройних конфліктів". Цей і подібні виступи були скеровані проти різних країн вільного світу. Намібія в Африці — це колонія, а Україна в Европі — це „незалежна держава", таке виходило б, коли б дійсно серйозно брати до уваги виступи червоних малоросів на форумі ОН.

Праця 26-ої Сесії Генеральної Асамблеї ОН закінчилась, але роля московських маріонеток на форумі ОН закінчиться тільки тоді, коли розпадеться рабовласницька тюрма народів СССР і речниками України в ОН будуть висланці українського народу.

П. Ф.

ІНТЕГРАЦІЯ ЧИ РОТАЦІЯ?

Мюнхен. — В Західній і в Східній („народно - демократичній") Німеччині, як і в інших країнах Західньої та Південної Европи, політики, економісти, демографи, учителі і психологи стоять перед трудною проблемою: це справа так званих „робітників - гостей" (чужинців, що приїздять на роботу до промислових країн із держав відсталих, „н е д орозвинених"). Найновіша статистика в Західній Німеччині показує, що в цій країні число „робітників - гостей" з їх родинами перевищує 3 мільйони з половиною. Є тут робітники з Туреччини, Греції, Італії, Еспанії, Португалії, Югославії і трохи з арабських країн. Раніше було найбільше „робітників - гостей" з Італії, але згодом в Італії виросла власна індустрія, в якій італійці знаходять працю, а тому не мусять шукати роботи в Німеччині, Швайцарії або Франції.

Матеріяльну вигоду мають і „робітники - гості" і та країна, що приймає їх на працю. Хоч чужинецькі робітники мають переважно працю некваліфіковану (замітачі вулиць, сторожі, носії) або працюють в копальнях вугілля і в хемічних підприємствах, в умовах шкідливих для здоров'я, працівники з убогих країн і тому раді: вони посилають, заощаджені гроші своїм рідним і так допомагають господарству в своїх селах. Дехто з цих робітників здобуває в чужій країні технічне вміння і вертається додому як кваліфікований спеціяліст.

Однак, „робітники - гості" звикають до вищого рівня життя на чужині, і багато їх хоче назавжди осісти в тій країні, де є праця і добробут. Декотрі неодружені робітники женяться з німкенями, швайцарками, француженками і так фізично „інтегруються", стають членами чужого суспільства.

Населення індустріяльних країн стоїть перед складним питанням: чи дозволити дальший приїзд робітників-чужинців, чи спинити це „переселення народів"? У Швайцарії майже четвертина робітників — приходні з Італії, і в Швайцарії ширится пропаганда — не давати „робітникам - гостям" швайцарського громадянства. Так швайцарці хочуть зберегти „швайцарський характер" своєї країни.

У Західній Німеччині також мають страх перед напливом многонаціональної маси чужинецьких робітників. Без них не може Західня Німеччина обійтися, бо своєї робітничої сили для виконування простої, некваліфікованої праці Німеччина не має. Як показує статистика, в Західній Німеччині в році 1972-му майже не було приросту німецької людности, а німець старається здобути технічне і інше знання, щоб не виконувати „чорної роботи".

Уже віддавна в Західній Німеччині має силу закон: „робітник - гість" може набути німецьке громадянство, якщо працюватиме в цій країні не менше як 10 років і має знання німецької мови. Цей закон дає місцевій адміністрації широке поле для рішень про долю чужинецьких робітників. „Гостя - робітника", що хоче стати німецьким громадянином після 10-літнього перебування в цій країні, можуть вислати в його рідний край за зовсім малу провину: бійку в шинку, недодержання правил їзди автом і ін. Він безборонний перед самоволею адміністрації.

У Німеччині, також Східній, що називає себе „демократичною", відсилають чужинецьких робітників у їх країни через деякий час і приймають на їх місце інших „робітників - гостей". Таким чином прибувають туди нові „чорнороби", а ті, навіть такі, що здобули кваліфікацію, мусять вертатися на свою батьківщину. Цю систему називають „ротацією" (від слова „рота"-колесо). Таким „круговоротом" стараються охоронити Німеччину від „відчуження" через усе більший наплив чужинецького елементу.

Історія різних народів дає немало прикладів такого „відчуження". Коли Римська Республіка в II віці перед Р. Х. стала імперією, в Італію римські генерали понавозили силу невільників, яких осаджували в своїх мастностях-латифундіях. Про шкоду від цього писав один автор, що „Latifundia perdidere Italiam atque Provintiam". (Великі земельні маєтності знищили Італію і провінцію). Провінція — то була країна на півдні теперішньої Франції, що має нині назву „Прованс").

Багато цих рабів із різних країв Азії, Африки та Европи здобули ласку своїх панів і, ставши вільними (libertini), набули права римських громадян і в Римі брали участь у виборах. До них промовляв на виборах полководець Сціпіон Молодший, що зруйнував Картагіну р. 146 перед нашою ерою: „Я вас своєго часу привів у Рим у кайданах, як невільників".

Само собою цей масовий наплив чужого елементу змінив і вдачу, і фізичний тип населення Італії, і саму мову. „Відчуження" римлян від свого давнього коріння зайшло так далеко, що 218-го року після Христа на троні римських імператорів (на званих „кесарями" від імени диктатора Юлія Цезаря) сів монарх Гелогабал, африканець.

Домішка чужої крови в населенні Італії створила іншу породу людей, несхожу на давніх римлян, яких знає історія: талановитих організаторів, видатних воїнів, славних інженерів і законодавців. Ще й досі подивляємо логічну систему Римського права. Цей характер старовинних римлян мав свій вираз і в мові. Наприклад, латинське слово Virtus (від слова „муж") значить — „мужність", „відвагу", але також і „чесноту".

Втративши давню біологічну основу, мешканці Італії вже не вміли оборонити себе від агресії північних варварів — германців. І сталося так, що ватажок германського народу — герулів Одоакер року 476-го нашої ери примусив римського імператора Ромула Августуля зректися трону. Так упала Римська імперія, бо не мала хисту й сили себе оборонити.

Цікаво при цій нагоді згадати, як надутий хвалько — „дуче" Муссоліні у своїх промовах звертався до чесної стародавніх римлян, називав їх предками сучасних італійців і манив своїх громадян славною новою імперії. Війна, яку нерозсудно почав Муссоліні після поразки Франції в травні 1940 року, показала, що „далеко куцому до зайця"...

Д-р Степан М. Горак
Директор Секції Історії України, НТШ

УКРАЇНСЬКА НАУКА І ВИЗВОЛЬНІ ЗМАГАННЯ

Найвищою признакою української науки поза межами України є свобода слова, дослідів, тематики і функції. Ці атрибути навіть у відсутності відповідної фінансової бази є оперативною лябораторією, в якій можна осягнути навіть більше, ніж у добре фінансово забезпечених наукових інститутах України, що ними, на жаль, не диспонує вільно український народ.

Ця істина подекуди відноситься і до ситуації, яка існує чи може постати в країнах нашого поселення. Тим самим назріває розпізнання принципового характеру: в нашій дефініції українська вільна наука не смiє й не може бути залежною навіть фінансово від чужих чинників. Хіба згадка про наші наукові інститути в Варшаві і Берліні у повоєнних роках є достатньою, щоб усвідомити суть повної наукової незалежности.

Важливість незалежности віддзеркалюється у виборі тематики наукового зацікавлення та праці. І коли, з другого боку, порушити питання відношення між наукою і інтересами нації та їх співвідношення, тоді висновок не може бути іншим. Принципово, — а це є важливим і для нас, — свобода науки, зокрема соціяльних і гуманістичних наук, можлива тільки в умовах національної суверенности, за вийнятком обставин, в яких до влади приходять тоталітарні режими.

Питання дискусійне, але й суттєве, хто має служити кому в наших обставинах,треба розглядати з точки зору обопільної користи, радше як входити в схолястику фраз і протифраз в ім'я т. зв. „академічного в о л о дження". Зводячи теоретичність питання до дійсних ситуацій, які властиво дуже часто повинні бути мірилом бажаного, відмітимо, що маємо на думці типово американський приклад, який хіба не є найгіршим. Так, як американські наукові різних фахів, включно з істориком Генрі Кіссінджером, віддають свої фахові послуги державі, хочемо бачити українських спеціялістів і науковців на службі української раці та потреби. Втікання українських професорів від українських тематики, установ і потреб є доказом неакадемічної свободи, а радше несвободи в тому сенсі, що дана одиниця уважає працю для України за небезпечну для власної кар'єри, і тим самим стає невільною.

Іншим мірилом нашої наукової свободи є право вибору тематики. Правда, тут попри все інше також і потреба доцільности залишається фактором. У наш час, наприклад, назріла вже пора, щоб наші науковці разом з науковими установами включились в свої студії також наші визвольні змагання від 1917 року донині, себто також такі формації, як Українська Повстанська Армія, І УД УНА і інші менше відомі. Очевидно, що не-українські установи або фінансово залежні установи таких тем не допустять, а як і допустять, то тільки на те, щоб інтерпретувати ті події в їхньому, себто нам ворожому сенсі. Не можна, з другого боку, охопити цілости національної історії без узгляднення мілітарного аспекту і тим самим відібрати нації велику частину її ідентичности.

Чому про наші змагання має писати ворог чи то в Москві, чи у Варшаві, чи навіть в Ню Йорку з заміром дискримінувати нас і позбавляти нашу національну боротьбу чистої героїки? Чому праці, які появляються на ці теми, мають писати люди науково не підготовані і видавати їх в ненаукових видавництвах? Чому по сьогодні наші наукові установи і ті, які збираються репрезентувати українську науку,не творять архівів та музеїв, в яких можна було б зберегти історичний матеріял? Подібно маємо і з нашими політичними партіями, матеріяли та архіви яких нищаться і пропадають по пивницях. Звідки у нас завелася звичка трактувати збройні змагання і політичну діяльність наших партій як „ненаукову справу"? Чому наша історія не включить у сферу своїх дослідів дії і наслідки існування УПА і чому тільки упівці мають журитися питанням, що залишиться після нас?

Щоб покласти край цим недотягненням нашого наукового світу, подаємо до відома, що новостворена Секція Історії України при НТШ негайно приступає до творення архіву всіх мілітарних формацій останніх десятиліть, включно з арміями УНР і ЗУНР, УПА, УГВР, 1 УД УНА, з наміром приступити до наукового опрацювання та видавання наукових праць, які трактуватимуть нашу збройну боротьбу з точки зору української вільної та об'єктивної науки.

Разом із цим пропонуємо

(Закінчення на стор. 5-ій)

ДОБРИМ ЛЮДЯМ НА ПОЖИТОК

В українській пресі не раз зверталося уваги читачів на конечність своєчасного спорядження заповіту - тестаменту. Для ілюстрації, до чого доводить байдужість до такої важливої в житті людини справи, подавалось чимало прикладів. Особливо трагічними були наслідки байдужости після смерти самотньої людини: найперше, увесь доробок її життя йшов намарне. Ховала таку людину звичайно міська управа, клала її в найдешевшу домовину і закопувала десь у закутку цвинтаря, що його призначено для бездомних жебраків або самогубців. Багато було випадків, коли померлого самотника ховала управа міста без священика, а єдиним свідком похорону був робітник похоронного бюра, обов'язком якого було — дати управі міста посвідку, що такого то поховано, а фактично закопано в землю, як ту тварину.

Але й людина, що мала коло себе родину, але померла без заповіту щодо свого мастку, залишила своїй родині гору клопотів, які доводили не раз до коштовних судових процесів, що з'їдали тяжким трудом призбираний дорібок. Траплялися в такому випадку і родинні суперечки, які часто - густо зводили членів найближчої родини покійного до взаємної ворожнечі. Очевидно, померлий не бажав цього, але довів до цього лише і виключно через свою нерозважність.

Проте, доля життьового дорібку самотника, що не залишив по собі заповіту й завчасу не визначив свого останньої волі, ще сумніша. Увесь масток померлого переходить звичайно на власність держави або міста, залежно від того, які закони про спадки існують у даній державі. Особливо трагічними бувають наслідки, коли померлий самотник народився в країні, яку позначено сьогодні літерами СССР. Совєтський уряд уважно слідкує за „земляками", що померли без заповіту. Їхні прізвища й персональні дані існують негайно передає в Москву, в установу, що зветься „Інюрколегія" (Закордонна юридична колегія), яка повинна віднати шукати в СССР рідню покійника. Переважно таку рідню знаходять, і тоді, в її імені, „Інюрколегія" жадає від уряду тієї країни, в якій померлий закінчив своє життя, передачі спадку. Спадок, що сягає часто поважної суми, „Інюрколегія" одержує без великих клопотів, а до того ще й в закордонній валюті. Як стверджено, родині покійного „Інюрколегія" виплачує тільки частину спадку (решта йде на спадковий податок), а до того ще й безвартісними совєтськими рублями.

Як уважно полює уряд СССР за чужим дорібком і американськими долярами, подамо, для прикладу, кілька прізвищ померлих у ЗСА, що його видрукувала „Інюрколегія" в одному тільки числі офіційного московського часопису „Известия", розшукуючи родини покійних і заприщуючи їх відгукнутися: Павло Пащенко, Юрій Мельник, Петро Мусин, Василь Пюрко, Г. Бродій, Андрій Макарчук, Андрій Грицюк, Іван Король. Як бачимо, прізвища переважно українські, бо й еміграція до ЗСА йшла в головній мірі з земель України.

*

Живемо поза Україною переважно в країнах великих достатків, в країнах, де чесною працею легко дійти до великого дорібку. Але водночас біг життя в цих країнах сильно прискорений, один другого переганяє, кожний ласий має більше від другого. Це доводить до того, що людина не дбає про своє здоров'я, нерозважно марнує свої фізичні сили й передчасно сходить у могилу. Скорочує людське життя й буревійний розвиток техніки і, особливо, засобів комунікації. В одній тільки Америці гинуть річно на фабричних варстатах десятки тисяч людей, а других стільки ж на шляхах. Людина не знає ні дня, ні години, коли перерветься нитка її життя. Пам'ятати про це повинні особливо самотники, тим паче, що вже сама самотність не продовжує, а скорочує життя.

Тому, стоячи на порозі Нового Року, крім наших найкращих побажань усім українцям, що з волі чи з неволі опинилися поза Батьківщиною, в країнах вільного світу, подаємо ще й кілька щирих порад:

— дбайте повсякчасно про свою родину;

— не забувайте й про тих рідних, що перебувають далеко від вас, особливо ж на далекій і поневоленій Україні;

— бережіть тяжкою працею придбаний масток і завчасу подбайте про сумлінний його розподіл і призначення після вашої смерти.

А для самотників кілька додаткових порад:

Коли вже доля судила вам бути самотним у світі, не посилюйте вашої самотности втечею від людей, особливо від рідних вам по крові й кості українських людей. Старайтеся завчасу знайти серед них приятеля, чесного та доброго порадника, з яким, як каже стародавнє прислів'я, легко й душу відвести від смутку і печалі.

Старайтеся бути дбайливою, пісною людиною, найперше у власних очах, бо лише тоді й інші будуть вважати вас за таку людину. Допоможе вам у цьому постійна участь в українському громадському й церковному житті. Там найлегше знайти друзів і приятелів, бо Церква і громада тримаються тільки ті, що живуть з Богом і людьми.

Будьте якнайдалі від тих, що живуть самотньо і лише на догоду собі обростають достатком, як тим салом.

(Закінчення на стор. 5-ій)

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК

ВИПУСК VI

Березень 1972

(3)

В. Чорновіл

ЯК І ЩО ОБСТОЮЄ БОГДАН СТЕНЧУК
(66 запитань і зауваг „інтернаціоналістові")

Продовження. Початок у попередньому випуску.

38. „Як націонал-егоїст І. Дзюба нападає на політику партії у галузі освіти, зокрема на закон „Про зміцнення зв'язку школи з життям" (1958 р.), дію якого він розуміє в тому, що „Треба було відкрити шлюз для русифікації школи. Звичайно „добровільність", „воля" батьків. Але, пробачте, і перше, і друге тут ні при чому", — пише ДЗЮБА.

Через казуїстичні виверти І. Дзюби у читача може скластися враження, ніби він і справді тут „викриває", що „русифікаторські держиморди" вишивують національну освіту. Насправді ж саме за такий характер розв'язання питання: „В школу, з якою мовою навчання віддати своїх дітей, вирішують батьки", — висловився ще задовго до нового закону жовтневий (1922 р.) пленум ЦК КП(б)У, який встановив, що „мова викладання в школах встановлюється згідно з волевиявленням населення" (Партархів інституту історії партії ЦК КПУ, ф. 1, оп. 13, ол. зб. 85, арк. 3). Даний пункт І. Дзюба називає „туманом", „грубим антипедагогічним курсом". Але ж дозволено було нагадати „теоретикові", що цей пункт існував і до „розгрому" українізації, який за І. Дзюбою почався 1932 р."

(Б. Стенчук, стор. 101-102)

По-перше, крім того, в яку школу віддавати дітей, за кон 1958 року, який наступники Хрущова чомусь не назвали волюнтаристським і не анулювали, як раднаргоспи, віддав на розсуд батькам і питання, вивчати, чи ні, діти російських шкіл я к п р е д м е т мову суверенної держави, на території якої вони живуть і хліб якої жують. Педагоги з цього приводу гірко жартують, що скоро батьки з дітьми будуть вирішувати, вивчати їм алгебру і геометрію чи ні.

По-друге, КПРС чи КПУ (як профспілки, червоний хрест, ДАСААФ*), Товариство охорони природи тощо) — це не державна організація, а добровільний союз однодумців, постанови і рекомендації якого, поки вони не будуть прийняті сесіями чи виконкомами місцевих Рад, Президією Верховної Ради, не мають сили закону і обов'язкові тільки для членів цих добровільних організацій. То чи можете Ви, вишукавши в партархіві ніколи не друковану постанову пленуму ЦК КП(б)У 1922 р., ставити її в один ряд із з а к о н о м, прийнятим Верховною Радою?

Але вчитається уважно навіть у цю постанову. Там ідеться про „волевиявлення населення", тобто якоїсь спільноти, а не окремих батьків. Різниця очевидна. Так, в 20-ті роки молдавани і греки, що мешкають на півдні України, виявили бажання мати свої національні школи і одержали їх (зараз греки і молдавани на Україні вчаться в ... російських школах, а українці з Молдавії ... теж у російських. „Інтернаціоналізм" у дії!). Українське населення, як загал в умовах проваджуваної партією і урядом українізації господарського і адміністративного апарату, вузів, культурного життя теж виявило таку волю мати рідну школу — і мало її. Сьогодні ж, вигнавши українську мову з адміністрації, зрусифікувавши вузи і значною мірою культуру, раптом вдалися до нечуваної у нас демократії — звертатися за вирішенням питання державної ваги прямо до окремих батьків! Ніби не знають наперед, що при таких умовах батьки скажуть. Проведіть українізацію всього державного й господарського життя й вузів, а тоді запитайте „думку батьків". До того ж така широка демократія існує чомусь не скрізь і не для всіх ... Українці, які живуть в РРФСР суцільними масами (наприклад, на Кубані), чомусь не мають права вивили волю мати школу рідною мовою ... Мабуть, їм там заважають якісь там „н а ц і о н а л - е г о ї с т и"...

*) Добровільне товариство сприяння армії, авіації і флоту — прим. Видавництва.

*

39. „Іван Дзюба трубадурствує про те, що „адміністрації, господарських органів та органів влади, що ділять рідною мовою — немає (на Україні, принаймні)". В гой же час таке аж ніяк не „русифікаторське видання", яким є торонтська газета „Життя і слово" (Канада), публікуючи звіт (до речі, з частиною тверджень ми не згодні) делегації КП Канади про поїздку на Україну, писало що: „Ніколи раніше де-небудь офіціальна політика не сприяла так всебічному розвиткові національної культури", і що „ми довідалися, що дебати щодо ролі української мови, її значення для українського народу та її самобутності були підсумовані і уроки з них зроблені на основі позицій ЦК КПРС, яка стверджує першість української мови на Україні".

Кепські наші справи, якщо за доказом того, що наші установи діють українською мовою, Вам довелося звертатись аж у Торонто, в газету КП Канади... А Ви спробуйте повірити хоч раз не п а п е р о в і й правді, а своїм власним вухам і очам. Ви навіть не їдьте у Харків чи Донецьк, а вийдіть на центральну вулицю української столиці. Ідіть від вивіски до вивіски, заходьте в установи — і Ви почуєте, якою мовою відповідатимуть Вам урядовці і господарники, коли Ви звертаєтесь до них українською. А тоді загляньте ще в документацію цих установ, як там справи з державною мовою республіки — потім уже „трубадурствуйте". Бо ж Хрещатик все таки трохи ближчий за Торонто.

Але повернімося до делегації КП Канади, яка приїхала 1967 року на Україну, щоб спеціяльно познайомитись із вирішенням у нас національного питання. Із звіту, який ви цитуєте, виявляється, що наші офіційні особи інформували членів делегації про якісь дебати щодо ролі й майбутнього української мови. Вже цим було офіційно визнано існування проблеми. Але що це були за дебати, які уроки з них були зроблені, відомо хіба тим, хто інформував делегацію КПК. У нашій пресі про це не було навіть півнатяку. Відомо тільки (не з преси), що восени 1965 року Міністерство вищої та середньої спеціяльної освіти УРСР зробило ряд кроків до українізації вузів України (про виступ Даденкова скажу далі), але ці заходи були припинені на самому початку, кажуть, за вказівкою з Москви. Було кілька гарних, хоч загальних фраз про українську мову у виступах українських керівників, але жодних відчутних практичних кроків ще не зроблено. Ось і всі „уроки"...

(Продовження буде)

Тексти матеріялів з VI випуску „Українського вісника" передруковуємо — за згодою Українського Видавництва „Смолоскип" ім. В. Симоненка, — із одержаного з України й опублікованого ним окремим книжковим виданням VI-го випуску цього самвидавного журналу. Передрук іде повністю, без будь-яких змін і скорочень, з дотриманням вжитого у виданні правопису. Книжкове видання можна набувати у ф-ми: Smoloskyp, P.O. Box 6066, Patterson Sta., Baltimore, Md. 21231, U.S.A.

ПРОТОКОЛ

З РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЯКІ ВІДБУЛИСЯ В ДНЯХ 22-го ДО 26-го ТРАВНЯ 1972 РОКУ, НА „СОЮЗІВЦІ", КЕРГОНКСОН, Н. Й.

(3)

3. Звіти членів Головного Екзекутивного Комітету

ЗВІТ ЗАСТУПНИКА ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА ПРОФ. ІВАНА ТЕЛЮКА

Рік 1971 належить до одного з переломових, коли то УНС закінчив одну із фаз свого розвитку, започаткову після другої світової війни великим зростом членства з нової еміграції. Тому роки 1970-73 є роками виплачення двадцятьлітніх грамот і вони роблять велику прогалину в рості, бо цей відхід членів не тільки потрібно виповнити, але також придбати надвишку, щоб повернутись до позитивного росту. Такий застій, може, є нормальним явищем, одначе його не можна оминути без основної аналізи і усвідомлення, що це може бути початком довшої кризи в УНС. Отже, акція є конечна, щоб повернути Союз знову до нового зростання. Розуміючи вагу такого застою в розвитку УНС на протязі 1971 р. по своїй спроможності я старався звертати увагу на конечність нового підходу і нових метод праці, щоб створити нову базу для слідуючої фази розвитку Союзу. Три основні цілі стали моїми напрямними:

1. Шукання нового джерела для придбання нових членів,
2. Удосконалення організаційно-фінансових методів праці,
3. Удосконалення „обличчя УНС" і внесення „братського духа" в нашу щоденну союзову працю.

Річ зрозуміла, що новим джерелом членства може бути молодь, яка помалу починає перебирати провід в нашому громадському житті. Зокрема ми мусимо звернути увагу на факт, що в роках 1970-75 відсотково більше число молоді осягає віку, який надається для забезпечення, бо це діти народжені після другої світової війни. Із статистики знаємо, що народження дітей тоді було майже вдвоє більше, як є тепер. Другий момент, рівнож важливий, а саме ця молодь має вбільшості вищу освіту, отже є нагода продати життьове забезпечення на більшу суму.

На ці завдання я скерував свою працю у звітовому році.

За ухвалою Головного Уряду і на доручення Екзекутиви УНС в днях від 31 липня по 1 серпня я відвідав молодечі табори: оселю ОДУМу, Пластову оселю „Вовча Тропа" та оселю СУМА в Елленвіл. У всіх таборах старався пропагувати важливу ролю УНС, як головної суспільно-економічної організації в нашому житті в ЗСА.

З тією самою ціллю брав участь у Здвизі СУМА в часі Дня Праці в Елленвіл; в Конгресі СУСТА 6-го листопада на Союзівці; в бенкеті ООЧСУ в Ню Йорку; в XIII Крайовому З'їзді СУМА та інших молодечих імпрезах.

Хто читає звіти засідань Екзекутиви, той може запримітити мої постійні пропозиції, що відносяться до другої цілі, а саме — фінансових і організаційних метод праці. Деякі мої пропозиції були прийняті до системи книговедення у фінансовому відділі, в методах інвестицій, в уділеннях позичок, фінансуванні нового будинку і т.п. Дня 11 листопада 1971 р. я пропонував створити окрему комісію, метою якої було б застановитись над потрібними дальшими змінами, як рівнож я поставив себе до диспозиції в часі різдвяних ферій підготовити таку комісію. Одначе ця пропозиція дотепер не вреалізована. Остаточно, по довгих намаганнях вдалось впровадити в організаційний плян на 1971 р. Може він ще в дечому не досконалий, але зроблено початок, що може дати кращу контролю, бо є вже намічена ціль, визначені засоби і постійна контроля організаційної роботи. В загальному в обох відділах, фінансовому і організаційному, впроваджуються нові методи праці, але ще потрібно більше доброї волі і співпраці.

Маючи нагоду безпосередньо брати участь в осінній і весняній організаційній кампанії, відвідуючи ряд округ, як: Сиракюзи, Вунсакет, Нюарк, Бостон, Перт Амбой та інші, всюди старався нав'язати контакт із секретарями і членами та пропагував покращання праці по відділах, як нашої бази об'єднання членів.

Для покращання „обличчя УНС" і внесення „братського духа" в нашу союзову працю, минулорічні наради Головного Уряду на Союзівці прийняли пропозицію Комісії Публічних Зв'язків і Преси, якої я був головою, що з причини важливости ділянки публічних зв'язків для росту і добра УНС пропонується:

а. уповноважити одного із членів Головного Екзекутивного Комітету плянувати і вести референтуру публічних зв'язків,

б. докласти всіх старань, щоб заанґажувати відповідну кваліфіковану особу для виконування праць в ділянці публічних зв'язків УНС.

Для того кількакратно я намагався на засіданнях Екзекутиви порушити справу зв'язків, останньо на засіданні 25 березня 1972 р. Але здається мені, що у нас є ще мало зрозуміння цієї справи. На мою думку, в такий переломовий час УНС ця ділянка є важлива, але вона занедбана.

Звичайно, у звітовому році моя союзова праця охоплювала багато більше справ, бо в додатку я був ще головою Об'єднання Відділів УНС Стейту Коннектикат і секретарем 414 Відд. в Ню Гейвені та сам придбав 13 членів. Можна ще згадати про ширшу громадську працю, бо часом тяжко розрізнити, де кінчається союзова праця, а де є інша ділянка.

Моєю ціллю одначе було у звіті насвітлити найбільш важливі ділянки і де осягнуто деякі успіхи, а також згадати про неуспіхи. До приємно згадуваної події належить „Союзовий День" стейту Коннектикат, який став для мене великою несподіванкою, бо це було вшанування моєї праці для УНС на протязі двадцяти літ. Свято відбулось у Вилиментик, Конн., в якому взяли участь понад 200 людей, побільшости представники різних організацій стейту. Бенкет був підготований управою 378 Відділу УНС, за що їм належиться щира подяка.

За нами ще один рік в житті УНС, який, на жаль, не був дуже успішним. Отже, виринає питання: що нам далі робити? Для мене виринають знову ці самі цілі, які я поставив на початку звіту: творення нових джерел для придбання членів, поліпшення метод праці і покращання публічних зв'язків.

Повертаючись до першої цілі, нам надалі потрібно скерувати зусилля для приєднування нових членів, зокрема звертати увагу на молодь, використовуючи її фахове знання і кращий фінансовий стан, якого не мали їх батьки. Більше уваги приділити нашим професійним громадянам, які часом не є вповні усвідомлені про значення УНС в українсько-громадському житті в ЗСА і в Канаді.

Для зреалізування другої цілі ми повинні створити комісію для повного перевірення метод книговедення, зокрема потрібна постійна комісія для інвестицій, щоб краще використати наші фінансові спроможності. Кожнорічний організаційний плян повинен бути приготований в попередньому році, бо всякий плян вимагає докладного перевірення джерел, засобів, щоб поставити реальні цілі. В плянуванні повинні брати участь відділи, округи та всі інші особи, зв'язані з організаційною роботою.

Для покращання „обличчя УНС" і внесення „братського духа" нам потрібно застосувати нові способи правління. Засада, що „натиск викликує акцію", є перестарілою. Коли нашою основою є люди, то в першу чергу ми мусимо створити людські умовини — зрозуміння і пошанування кожної одиниці. Тільки в такий спосіб наші члени стануть співпрацівниками та зможуть дати найвищі зусилля своєї діяльности і усвідомлення справи. В застосуванні натиску постійно виринає питання — наскільки його потрібно для корисної дії? Забагато натиску може викликати передчасну знеохоту, замало — не буде осягнено максимуму.

Ділянка публічних зв'язків, як я вже згадував, належить до основних пропозицій. Відповідні публічні зв'язки, виконання всіх резолюцій і постанов Конвенції, Головного Уряду і Екзекутиви скріпить довір'я нашого членства і всього громадянства до УНСоюзу.

Союзові рішення не можуть належати одній особі, або малій групі людей, бо виринає небезпека, що факти можуть бути неправильно насвітлені, можуть бути односторонні, індивідуально насвітлені і часом несвідомо недоцільно вирішені. Союзові рішення не повинні бути керовані поодинокими людьми, окремими ідеологіями, релігійними групами, а повинні бути сперті на правопорядку і беземоціяльні.

Ще раз закінчую зіт минулорічним закликом: УНС має велику спадщину, але він мусить бути життєздатний в теперішній час. Надаймо йому повний зміст, опертий на дусі часу, будьмо відповідальні за завтрішнє, виробім свою індивідуальність, щоб колись ми могли передати ідею УНС новому поколінню для кращого майбутнього.

До цього раніше приготованого і надрукованого звіту зступник головного предсідника проф. Іван Телюк на сесії додав такі завваги:

Мусимо здати собі справу, що 1970-1973 — це роки виплачування 20-ти літніх грамот і вони роблять велику прогалину в рості нашого членства. Також другий момент, який мусимо взяти під увагу, це те, що після війни стан народжень був два рази більший, як тепер. Отже, ті часи, коли був приплив нових іміґрантів і приплив народжених дітей — проминули. Значить треба нових плянів і нових заходів, щоб заповнити УНСоюзові дальший ріст. Це й було моттом моєї праці за послідний рік. Я звернув увагу зокрема на шукання нових джерел для придбання нових членів; друге, як фахівця, мене інтересувала ділянка організаційно-фінансова; третє — це, що я вже на протязі своєї дволітньої праці на пості заступника головного предсідника, дійшов до переконання, що нам треба вдосконалити поняття про УНСоюз і внести більше братського духа в нашу щоденну союзову працю. Я не буду повертатися до першої точки, бо самозрозуміло, що одинокою базою повинна бути молодь. Друге, коли вже будемо мати обмежені можливості організування членів, то мусимо звернути увагу на другу важливу проблему — фінансову. Мусимо наставити себе на більші суми забезпечення. Дальше, на що я хотів звернути увагу, це саме ведення наших нарад, справ комунікації між Екзекутивою, Головним Урядом і членами. Я не буду вичисляти, що я робив докладно, але хто читає звіти з засідань Екзекутиви, той може запримітити мої постійні пропозиції, що відносяться до другої цілі — фінансово-організаційної, метод праці. Деякі мої пропозиції були прийняті до системи книговедення, до фінансування нового будинку. Я також пропонував створити окрему комісію, метою якої мало бути застановитися над потрібними дальшими змінами, як рівнож я поставив себе до диспозиції в часі різдвяних чи інших ферій, щоб підготовити таку комісію. Одначе ця пропозиція дотепер не зреалізована. Остаточно, по довгих намаганнях, вдалося впровадити організаційний плян на 1972 рік. Може він ще не досконалий, але зроблено початок, що може дати кращу контролю для організаційної роботи. В загальному, в обох відділах — фінансовому і організаційному — постійно треба впроваджувати нові методи, але щоб це сталося, на це потрібно більше доброї волі і співпраці, як це ми мали дотепер. Другий момент, який я підкреслив, це справа покращання обличчя Українського Народного Союзу і внесення братського духа у всю союзову працю. Минулорічні наради Головного Уряду на Союзівці прийняли пропозицію комісії публічних зв'язків і преси, якої я був головою, що з причини важливости ділянки публічних зв'язків для росту і добра УНСоюзу, пропонується: уповноважнити одного з членів Екзекутивного Комітету проводити і вести референтуру публічних зв'язків, докласти всіх старань, щоб заанґажувати кваліфіковану особу на виконання праць в ділянці публічних зв'язків Українського Народного Союзу. Звичайно, над цими справами сьогодні ми мусимо застановитися. Вкінці, за нами ще один рік життя в УНСоюзі, який, на жаль, не був дуже успішним. Виринає питання, що нам далі робити. Для мене залишаються ці самі цілі, які я поставив собі на початку своєї праці. Підшукання нових джерел для придбання нових членів, поліпшення метод праці і покращання публічних зв'язків. Я не буду повертатися до тих справ, але зокрема я б хотів, щоб ми зреалізували другу точку. Ми повинні створити комісію для повного перевірення метод книговодства, зокрема потрібна комісія для інвестицій, щоб краще використати наші фінансові спроможності. Кожнорічно організаційний плян повинен бути приготований в попереднім році, бо всякий плян вимагає докладного проаналізування джерел, засобів, щоб поставити реальні цілі. В плянуванні повинні брати участь всі Відділи, Округи та всі особи, зв'язані з організаційною роботою. Для покращання обличчя Українського Народного Союзу і внесення братського духа, нам потрібно застосувати нові засоби правління. Засада, що натиск викликає акцію, є застаріла. Коли нашою основою є люди, то в першу чергу мусимо створити людські умовини, зрозуміння і пошану кожної одиниці.

Це є звіт з моєї праці і мої завваги, і це я говорю, бо я безпосередньо не маю ділянки, щоб я звітував числами, зате подаю мої спостереження і пропозиції. Отже, я ще раз пропоную для публічних зв'язків визначити відповідну особу, дальше унормувати наші зв'язки між Екзекутивою, Головним Урядом і членством. Не хочу наводити багато прикладів, але, не будучи в постійнім контакті, я час до часу читаю, що Український Народний Союз запропонував одне чи друге, що УНСоюз виставляє делегата до Екзекутиви УККА. Минулого тижня дістаю телефон, що засідання Екзекутиви відбулося і рішено, щоб деякі мої пропозиції скреслити. Навіть член Екзекутиви, який не відповідає за поодиноку ділянку праці, є відповідальний за УНС, як усі інші члени Екзекутиви, і він повинен мути свідомий, що діється, а цього немає. Отже, коли ми будемо говорити про справу організування і довір'я до членства, то найперше створім це довір'я до себе.

Після цього провід сесії перебирає знову заступник головного предсідника проф. Іван Телюк та до звітування просить заступника головного предсідника для Канади, сен. Павла Юзика.

ЗВІТ ЗАСТУПНИКА ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА УНС НА КАНАДУ СЕНАТОРА ПАВЛА ЮЗИКА

Праця Українського Народного Союзу в Канаді в 1971-му році розвивалася після минулого конвенційного року менше-більше нормальним темпом. Це значить, що не було незвичайних успіхів. Правда, деякі відділові секретарі, — їх не багато — здобули деяку кількість членів — за що їм належиться подяка. Але більшість секретарів на жаль, не виказали задовільної діяльности і тому наші успіхи загально були малі. Одинокий організатор на всю Канаду, п. Василь Дідюк, хоч працював навіть надмірно і мав великі успіхи, не міг фізично розрухати нечинних секретарів чи навіть Урядів Відділів. Так — зроблено певний поступ, але він міг би був бути багато кращий, якщо б усі секретарі кооперували і приєднали бодай кілька нових членів.

НОВИЙ ДУХ У КАНАДІ

Загальне становище українців у Канаді не завжди сприяє ростові УНСоюзу. Останніми роками розвинувся дух канадійського націоналізму, що вплинуло також на українців. Ціла політика Канади прямує до канадійської контролі над чужоземними індустріяльними й комерційними фірмами, переважно американськими. Існує неприхильність до американських фірм, до яких зараховують і УНСоюз. Часто треба багато вияснювати, що УНСоюз не використовує канадійських українців, а навпаки, що зібрані гроші інвестовані в Канаді, що ми маємо повну контролю над союзовими справами в Канаді під проводом вибраного представництва, і що ми отримуємо багато користей від загальної української братської організації. Ці труднощі поборюються, але вони існують, і їх завжди треба мати на увазі. Наш підхід до українського громадянства в Канаді мусить бути трохи відмінний від підходу до українців в ЗСА.

Також треба брати під дуже серйозну увагу, що українське суспільство у Канаді переходить великі зміни. Старе покоління поволі відходить. Нове тут народжене покоління росте скоро й хоче грати активну ролю в громадському житті. Старші, які контролюють організації, не довіряють молодшим і рідко допускають їх до важливих постів або до заряду. Наша будучність залежить від приєднування молодих членів, яким треба дати певні відповідальності. Ми мусимо втягнути в наші ряди багато більше різних професіоналістів, яким, як знаємо, треба багато асекурації, що їх їм легко дістати деінде. Щоб мати успіхи, мусимо мати більше організаторів, які можуть з довір'ям говорити з новим поколінням і втягнути його в ряди УНСоюзу для загального добра українського народу.

ПОСТУП У ДІЯЛЬНОСТІ

Коли брати під увагу всі ці не завжди прихильні обставини та інші причини, все таки завдяки інтенсивній праці деяких відданих секретарів і передових членів, здобули ми 543 нових членів, багато менше як запроєктованих 1 000. У цьому році постало два (2) нових Відділи — в Єллонайф на далекій півночі, і в Сван Ривер у північній Манітобі; їх оформив Василь Дідюк при моїй помочі. Рахуючи 7 нових Відділів, зорганізованих в минулому році, коли я робив поїздку по західній Канаді разом з головним предсідником Иосипом Лисогором, від 27-ої Конвенції ми заснували 9 нових Відділів, а загально маємо в Канаді 67 Відділів УНСоюзу. Зроблено підготову до створення більше нових клітин у різних місцевостях на заході, де живе більшість українського населення, й на сході Канади, де скупчення громад є ближчі. Треба організаторів з новим підходом, тоді будуть успіхи.

Канадійське представництво, що його я очолював, складалося з Василя Дідюка — головного радного та головного організатора на Канаду, який відповідав за Онтаріо; Івана Геврика — головного контролера, який відповідав за організаційну працю в Західній Канаді та Дмитра Попадинця — головного радного, який відповідав за Квебек та Північне Онтаріо. Відбулося 2 засідання — в лютому в Торонті та в серпні в Давфині, Ман. Відбулися окружні збори в жовтні: в Торонті, Ст. Кетерінс і Монтреалі, в яких я брав участь. Хоч всі ці наради дещо допомогли зактивізувати працю, загально можна сказати, що настрій був надто песимістичний тому, що багато бракувало до досягнення квоти, а секретарі в більшості висловлювали різні виправдування. Але були також пропозиції, щоб „направити положення", про що згадаю пізніше. Відчувалося брак бюра на Канаду та секретаря представництва, який то пост мав перейняти Богдан Зорич, але він поставив умови, що їх Головна Екзекутива не прийняла.

ЗНАЧНІ ЗДОБУТКИ

До вкладу Українського Народного Союзу в розвиток української науки й культури в 1971-му році, до чого причинилася Канада, треба зарахувати три важливі справ. Енциклопедія Українознавства в англійській мові — Ukraine: A Concice Encyclopedia — була завершена виданням 2-го тому Видавництвом Університету Торонта (перший том вийшов в 1963-му році). У цім виданні співпрацювали українські науковці з ЗСА й Канади; багато з них є членами УНСоюзу. Ця енциклопедія здобула признання про українців у діяспорі — Ukrainians Abroad, вийшла окремою книжкою для шкіл, курсів, організацій й людей, що потребують авторитетних інформацій і хочуть поширити правду про українців і їх досягнення.

Вже п'ятий рік з черги УНСоюз бере активну участь у Національному Українському Дестивалі в Давфині, Манітоба, 210 миль на північ від Вінніпегу. Цей фестиваль приваблює річно яких 50.000 людей з різних частин Канади й ЗСА своїми ґрандіозними концертовими виступами високої якости, виставками мистецтва та з піонірського життя, українськими стравами, вишивками, писанками тощо, як теж різними контестами і великою парадою. Наш Союз у неділю влаштовує Службу Божу в честь українських піонерів біля першої української церкви в Канаді в околиці Теребовля, 17 миль від Давфину. Започаткував цю церковну громаду в 1897 р. о. Нестор Дмитрів, якого вислав до Канади УНСоюз і „Свобода", щоб допомогти першим українським поселенцям зорганізувати церковне й громадське життя. Відправляють Службу Божу під вільним небом католицькі і православні священики з участю протестантських проповідників, почесним почетом українсько-канадійських ветеранів та багатьох сотон людей.

З Канади кожного року приїжджає кілька молодих студентів і студенток на літні українські курси влаштовувані на Союзівці. У 1971-му році, я викладав про українців у Канаді і брав участь на закінченні курсів. Опісля запросили мене на оселю СУМ'у, де я говорив до їх молоді. Порівнюючи з минулими роками, фреквенція на курсах зменшилася. Це вже не добре явище. Отже треба на наступні роки робити кращі старання, щоб Відділи УНСоюзу ставилися більш серйозно й заохочували батьків, щоб висилали дітей, як і саму молодь. Курсанти багато користають з викладів, танків, виступів із знайомства.

КОНЕЧНІ ПОТРЕБИ

Щоб краще розгорнути всебічну працю УНСоюзу, а головно, щоб збільшити членство серед 600.000 українців у Канаді, уважаю, що треба звернути увагу на наступне:

1. Канадійське Представництво буде більш успішне, коли буде мати своє бюро в Союзовому Домі в Торонті, в якій то окрузі маємо майже половину членства в Канаді. Всюди по Канаді домагаються, щоб існував Союзовий центр — так, як у ЗСА. Представництво мусить мати ділового секретаря, який допомагав би в організаційній ділянці й тримав зв'язки з секретарями Відділів та з Головною Екзекутивою.

2. Щоб успішно вести працю й здобувати більше нових членів, представництво мусить мати більше фондів (бюджет). Загально, українське громадянство в Канаді, включно з молоддю, не читає „Свободи" чи тижневика англійською мовою. Щоб громадянство знало про УНСоюз, треба ширити пропаганду про нього і про вартість нашої асекурації на радіових і телевізійних програмах, в українських часописах у Канаді, через летючки з натиском на Канаду тощо.

3. Добитися до українців роджених у Канаді й до нашої молоді може найкраще така особа, яка вийшла з-поміж неї і розуміє її ментальність, наставлення і потреби. Треба знайти таких організаторів, які знають українську й англійську мову й мали б умови подібні до асекураційних аґентів, з якими вони мусять конкурувати. Треба мати кращий вибір плянів чи поліс, які відповідали б професіоналістам і середній клясі, усім тим, хто загально розуміє вартість асекурації. У Відділах, старші повинні втягати молодших до заряду і комітетів, щоб дати їм можливість виконувати деяку працю. Жінки також повинні бути більше притягнені до союзової діяльности.

4. Трохи більше уваги треба звернути на студентство. Ми вже даємо деяку допомогу, що її варто б збільшити, головно в тих університетах і в середніх школах, де провадяться курси українознавства. Студенти в канадійських університетах дістають 5 місяців вакацій кожного року, коли вони шукають праці. Деякі з них надавалися б на тимчасових льокальних чи окружних організаторів, щоб розбудувати членство УНСоюзу. Студенти — це будучі провідники і тому треба їх втягати в Союзову діяльність, ангажувати їх у „Свободі", в англійському тижневику, на Союзівці тощо.

5. В інтересі загального добра української спільноти треба скріпити наші братські союзи. Деякі слабнуть. Щоб запобігти можливому банкрутству, треба постійно змагати до певної співпраці, а де потреба, до об'єднання чи злиття. Великий братський союз краще служить народові в цих часах великої, жорстокої компетиції. Як найбільша така організація, УНСоюз є в найкращому положенні обговорювати таку справу з тими братськими союзами.

ДАЙМО ДОБРИЙ ПРОВІД!

Український Народний Союз іде вперед маєтково, членством, різними допомогами та культурною й громадською працею. Можемо йти вперед значно скоріше, якщо деякі провідники посвятили б більше часу й енергії на справу всебічної розбудови УНСоюзу. Ще далі йде нетолерантна партійна боротьба за контролю і це неґативно відбивається на праці по Відділах. У братському союзі є місце для всіх національно-свідомих українців різного релігійного та політичного переконання. Отже втягаймо в наші ряди всіх творчих українців, висуваймо здібних людей на провідні місця й провадьмо далі гармонійну, конструктивну працю для добра української спільноти.

Здійснення великих цілей й завдань УНСоюзу вимагає постійного плянового чину, під проводом відданих людей з великим кругозором, які змагають до творчости й справедливости, і пристосовуються до нових обставин і вимог.

До цього свого раніше приготованого і надрукованого звіту сенатор Павло Юзик додав на сесії такі завваги:

Я буду старатися якнайскоріше здати звіт і сказати про проблеми в Канаді. Наші проблеми такі: В першій мірі я мушу ствердити, що ті, які відповідають за хід праці в Канаді, є фактично невдоволені минулим роком. Ми не досягнули того, що плянували, так само як і ви, в ЗСА. Все таки мушу сказати, що ми проєктували, що буде 1 000 нових членів. Ми здобули 543 і два нові відділи в Єллонайф і Сван Ривер. Відділи малі і ми непевні щодо Відділу в Єллонайф, чи він буде існувати. Від конвенції ми створили дев'ять нових відділів у Канаді, що разом творить 67 відділів Українського Народного Союзу. Відповідало за працю Канадське Представництво, яке я очолював і яке складається з таких членів: В. Дідюк, І. Геврик, Д. Попадинець, П. Юзик. Ми відбули два засідання, ми мали окружні збори і ствердили, що секретарі радо приїздять на ці збори, але, щоб вони щось позитивного внесли — треба сумніватися і я стратив віру у вартість тих окружних зборів. Ми навіть їх просили, щоб вони нам обіцяли одного члена на місяць — що не є багато — від Відділу, але й того не виконують.

Досі ми в Канаді зосереджували свої організаційні зусилля на українських організаціях. Нові Відділи УНС в Канаді створилися поза цими організаціями. Це терени, які не є зорганізовані і до них треба мати зовсім новий підхід. Мусимо зрозуміти, що тут виростає молодь, яка дещо цікавиться Українським Народним Союзом, але ми не маємо підходу до тієї молоді. Мабуть, ми мусимо змінити взагалі наше відношення до організаторів і їх підходу, який вони повинні вживати. Хочу сказати, що в Канаді є специфічні умови, головно тому, що тут є новий рух незалежности, навіть протиамериканський рух, бо американський капітал має коло 80% нашої індустрії у своїх руках. Так дивляться на Український Народний Союз багато українців, вважаючи, що це є американська організація. Їм треба вияснити, що УНСоюз є однаково американський як, і канадський. Союз Українських Студентів Канади (СУСК) є дуже активний і ми мусимо знайти підхід до його членів. Також професіоналісти в Канаді — вони ростуть, розуміють вартість асекурації і ми мусимо знайти людей, які мають підхід до них, щоб втягнути їх в ряди Союзу. Щоб могти це виконати, нам треба в Канаді нашого канадського центру УНС, він повинен бути в Торонті, бо там маємо найбільше Відділів і майже половину всіх членів в Канаді. Ми мусіли б мати центр, який був би

(Закінчення на сторінці [illegible]-ій)

ЗВІТ ЗАСТУПНИКА ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА УНС НА КАНАДУ СЕНАТОРА ПАВЛА ЮЗИКА

(Продовження зі сторінки 3-ої)

поза організаціями. Замість того, щоб пов'язувати Зорича з однією організацією, Дідюка з другою, а мене з третьою, ми повинні мати свій автономний центр на Канаду, щоб ми знали ,що ми є, що провадимо тими справами в Канаді. В Канаді дивляться на це, що коли ми можемо ставити будинок за поверх 10 мільйонів дол. в Америці, а в Канаді не хочемо купити будинку за 100.000 дол., то щось тут не грає. Це ми відчуваємо. Я вже відвідав майже всі Відділи, ми їздили разом з паном Дідюком і майже не заїхали до св. Марії, до Томпсон. Це широкий терен, має особливі проблеми і ми це повинні взяти до уваги. Ми мусимо мати центр — з Оттави я не можу всім керувати. Я раджуся з організатором, але ми не маємо свого осередку. Думаю, що 77 Відділів можуть удержувати такий осередок. Ці справи а хотів підкреслити: центр і підхід поза організаціями до молоді, яка росте і є активна, до професіоналістів. Може навіть треба мати професійного організатора. Далі, студенти в Канаді мають п'ять місяців вакацій — серед них є багато бідних, їх треба зорганізувати, але нам потрібний власний центр. На цей рік буде тяжко, але на другий рік візьмемося серйозно, щоб ми могли посунути вперед наш Союз в Канаді.

З черги до звітування приступила заступниця гол. предсідника пані Марії Душник.

ANNUAL REPORT OF MARY DUSHNYCK UNA VICE PRESIDENT

The major activities of this officer for the period reported were in the organizing area, the Women's Committee project to build the Lesya Ukrainka statue, and participation in the women's and other protest actions against the persecution of Ukrainian intellectuals, but there were several others as well.

Organizational: Brought in ten members in 1971 and three this year. Attended New York District Committee meetings, participated in its UNA Day at Soyuzivka and, as English-language press chairman, reported on the meetings for the Ukrainian Weekly; elected Committee's 2nd Vice President and reelected press chairman. Also participated in the District meetings in Perth Amboy and Passaic, N.J. and Allentown, Pa. Although the District Committees are active, as attested to by various programs and UNA Days, the organizing efforts are shouldered by the same few branch secretaries and individuals, necessitating a broader sharing of the organizing burden by Convention delegates, other branch officers, women and other members, which would increase the membership rolls substantially. Also, there is the urgent need for recruiting youth into UNA ranks.

Regarding my own Branch 293 in South Brooklyn, N.Y., a major change occurred in December 1971 when its secretary of 30 years, Mrs. Maria Demydchuk Chuchman, former UNA Advisor and Honorary Member, left to live in Toronto with her new husband, Mr. Marian Chuchman. A gift for her dedicated services to the branch for three decades was presented to her at the annual meeting. The new secretary of Branch 293 is Miss Irene Tkachuk, a high school student, with whom I work closely.

UNA women organizers in 1971 played an active role and vied for three top prizes offered by the UNA Women's Committee, with the following secretaries emerging as winners: Kvitka Steciuk (Branch 25), 42 new members, won the 2nd volume of the Ukrainian Encyclopedia; Alexandra Yaworska (Branch 344), 35 members, won a weekend for two at Soyuzivka; and Luba Basko (Branch 94), 27 members, won a volume of Hrushevsky's History of Ukraine. Mrs. Anna Haras, UNA Advisor and secretary of Branch 47, came in 4th with 25 members, earning a star for her Champions Club plaque.

In 1972 three prizes will also be awarded to the women winners.

Other top women organizers for 1971 were Mesdames Stefania Kochiy, Maria Harawus, Stella Ryan, Olga Maruschak, Genevieve Zerebniak, Anna Chomyn, Sofia Kucyj, Helen Olek and M. Dushnyck, who organized between 19 to 10 members each. However, several others organized less than ten members.

This officer took part in the 71st annual conference of the New York Fraternal Congress in New York City and was reelected to the Executive Committee. It proved a most productive meeting, under the chairmanship of the Knights of Columbus, which presented participants with material it issues, such as "The Compass," a review of activities of one particular K. of C. council. Also, a "Handbook of Council Activities" is most instructive, especially as to public relations and projecting the public image.

Women's Committee: This officer was occupied in the project to build the Lesya Ukrainka statue at Soyuzivka. During the summer vacation sold raffles at Soyuzivka and in the fall mailed out many. Fine cooperation was received from Vera and Anthony Shumeyko of the Kowbasniuk Agency, who donated $100.; the UNA Allentown District Committee which pledged $100.; UNAer Mr. Stephan Bardaczewsky, Secretary of Providence Branch 241, who has worked hard on this with the Rhode Island branches; Mrs. Anna Haras, Miss Anna Chopek and Mrs. Maria Chuchman. Due to the appeals for contributions to the defense fund for persecuted Ukrainian intellectuals and to others, it was decided to approach the branches later. UNA women it is hoped will cooperate to build Lesya's statue on our own Soyuz land.

Another project for UNA women could be the distribution of a small book of poetry by Olena Teliha, who was murdered by the Nazis in 1942, in Kiev. 34 poems have been translated into English by Miss Orysia Prokopiw, a teacher at the University of Calgary, who has worked four years on this, and wrote Zenon Snylyk about publishing the poems in a small 50-page book. UNA women could help in placing it in libraries and in some UNA branches. This officer brought the matter up at the last executive meeting and it was decided the UNA could not print it presently but could review the material for future consideration.

Another possibility for UNA women is to aid their local senior citizens who require aid or companionship. Names could be obtained from parish priests. In many large cities, women are paid by the municipal government for ministering to the needs of the sick or destitute elderly.

Sports — As secretary of the UNA Sports Committee, this officer participated in several sports events. At the UNA Youth Tennis Camp at Soyuzivka, played tennis with the older girls and boys, and spoke at the closing banquet. At the annual Labor Day weekend Sports Tournament at Soyuzivka represented the UNA, participated in the women's playoffs (my 16th) and awarded my annual Sportsmanship Trophy to 16-year-old Diana Celewych, the first female winner. The growing interest in tennis by our youngsters is encouraging.

While in Chicago in February, several UNA Sports Committee members — A. Jula, J. Evanchuk, E. Repeta, W. Didyk and I — met with John Evasiuk, secretary of the UNA Bowling Tournament, regarding final plans. Have tried to get some eastern clubs to enter but the game seems to be more popular the further west one goes.

Our meeting Walter Tkaczuk, the Rangers star, proved of interest to many Weekly readers.

Various Activities: This officer took part in the graduation exercises, banquet and concert at the conclusion of the Ukrainian Cultural Courses at Soyuzivka. Would recommend shorter speeches and lectures. Also visited the girls; the "Lviv" quarters and facilities need expansion and general improvements to accommodate the youngsters more comfortably.

As a UNA delegate to the UCCA Policy Board, attended UCCA meetings in New York City.

A topic of major concern today is our environment. An article on this vital subject was written by this officer for the Ukrainian Weekly.

American-born subscribers are always sought to the Weekly.

Representation: This officer represented the UNA at the Centennial celebration of the birth of Lesya Ukrainka in Cleveland, Ohio, which was attended by her sister, Mrs. Isydora Borysova. A UNA wreath was placed by this officer, at the foot of the Lesya Ukrainka statue, accompanied by Mrs. Olga Byk and Messrs. Michael Kihichak and Yaroslaw Krawchuk. An extensive article was written by this officer for the Weekly on this successful event, although this and the performance of the Ukrainian play, "Orgy," could have been attended better by the local citizenry.

Attended the 40th anniversary banquet of the Ukrainian Gold Cross; the ODFFU 16th jubilee and 3rd of its Women's Association Banquet; and the 50th anniversary banquet of Branch #1 of Soyuz Ukrainok Ameryky in New York.

Took part in the graduation exercises for New York students sponsored by SUA.

Protest Actions: Have been involved in the recent series of protest actions against the persecution of Ukrainian intellectuals. On January 28 took part in the youth demonstration in New York and was interviewed by NBC Television, parts of which were shown on the NBC 11 o'clock news program.

As a member of the Coordinating Committee of Ukrainian Women's Organizations in Metropolitan New York, prepared a petition to the UN, a letter to our UN ambassador, and leaflets; participated in the demonstration for Alla Horska, and was a member of the 4-woman delegation which called on the Deputy Director of the UN Human Rights Commission; later visited several press services at the UN and was interviewed by one; gave one of our US representatives and a French delegate to the UN Commission on Human Rights copies of V. Moroz' "Instead of a Last Plea."

Took part in a protest motorcade through the streets of New York.

Attended a meeting, as UNA representative, of the Students for the Defense of Human Rights in the Soviet Union, which dealt with problems relating to protest activities and coordination of same.

Last autumn worked closely with an ad hoc committee, United Organizations of Women from Central and Eastern Europe, which issued a Memorandum to the UN regarding uniting refugee families separated by the Communists, some for more than three decades.

Take part in many cultural, political and community events, such as Captive Nations Week, Republican Party on national, state and local levels, arrange dance programs, women's and ethnic group activities, and others too numerous to mention.

Recommendations for the development of the UNA will be submitted at the annual meeting relating to public relations, women's participation, branch secretaries' problems, and so forth.

To conclude on a sad note, we were shocked and saddened to lose our Peter Pucilo. May he rest in peace!

До цього, раніше надрукованого звіту, заступниця головного предсідника пані Марія Душник додала на сесії такі додаткові завваги:

I am not going to read the whole report. I am going to raise few points here about major activities concerned with the organization and the Women's committee projects and also with the protest action against the persecution of Ukrainian intellectuals. As far as organizational area is concerned, I think that the greater share of organizing burden must be borne by the convention delegates, including Supreme assembly officers and honorary members. Also I must add to the report that this year the Branch of South Brooklyn will celebrate the 50th anniversary. As far as the Women's committe project—the building of the Lesia Ukrainka statue—is concerned, we are progressing on that but not as rapidly as we would like. However, I do want to mention at this time—repeat—the Kowbasniuk agency has donated $100, we have also pledge from UNA Allentown District Committee and also Mrs. Haras has turned over the $100. At this time I want to acknowledge the fine work that the late Stefan Bardychevsky, secretary of the Providence Rode Island Branch 241, put into our effort. As you know, he died four weeks ago, he was fine gentleman and friend of the UNA Women's Committee. Then, of course, another project we are considering for the Women's committee,—it is Olena Teliha book of poetry which Miss Orysia Prokopiw of University of Calgary has translated into English. She has sent in the manuscript of this collection for review and future consideration by the UNA, in which the UNA Women's Committee could aid to the distribution among the branches. As far as the protest action is concerned this year ,I have been involved quite actively in many areas of this effort and attended the UN Human Rights Commission, interviewed the Deputy director and distributed petition. I wrote a letter to the USA ambassador at the UN, George Bush and worked on leaflet and so forth. Last week I sent telegram to Mrs. Nixon regarding the violation of human rights in Ukraine. Also I sent telegram to President Nixon from our New York Republican Club about the violation of human rights in Ukraine. We will discuss further and we will have several recommendations later on in discussion. We will call upon you to help us further in our women's projects. Now we have added strength in our Women's committee with our Treasurer Mrs. Diachuk. We hope she will help us quite a bit. I am not going into details, yau have report before you. What is basic, it is organized effort and I think we should exert greater participation in it.

(Продовження буде)

ЧОТИРИ ДНІ В ЧИКАГО

Репортаж Леоніда Полтави

(12)

У заведенні „Одеса"

Після короткого обговорення програми, їдемо до Чикаґо автом з І. Галамаєм та інж. В. Левицьким. Розповідають про враження тих, хто побував у ці дні на виступі українського ансамблю „Дукля" з Чехо-Словаччини. Ансамбль вище аматорського, безперечно, але людей вражала тематична мішанина: дві-три українські речі ,а потім чеські, і словацькі, і московські, і ще Бог-зна-які; словом, аби тільки повіяло духом „інтернаціоналу" в той час, коли Москва з усіх підвласних їй тепер народів „латану свитину" здирає.

— А ось проїздимо повз „Одесу", — каже наш добрий шофер І. Галамай. Вже ніч, вже всі потомлені — це ж понеділок, робочий день, а люди на додаток працювали ще у радіо. І все таки: — Запрошуємо Полтаву в Одесу!, — жартує інж. В. Левицький.

Над широким шляхом у Чикаґо, безкінечною Вестерн евеню — чималий гарний будинок. Це ресторан під назвою „Одеса". За прилавком його власник п. Микола Гальчишак, за ним — цілі батерії пляшок, а збоку помічаю стоси часописів, між ними й „Свободу". На запитання, чи їх передплачує й читає власник „Одеси", він, усміхаючись, відповідає, що так, та зазначає, що часто українські газети дуже довго затримуються десь на пошті. Згодом п. М. Гальчишак цікаво розповідає про свої Одисеї в житті, про довгий і нелегкий шлях до власника „Одеси" (раніше працював столярім). А мої співподорожні розповідають своєю чергою, що без пожертви Миколи Гальчишака не обходиться, здається, ні одна збірка фондів у Чикаго. Довідуюсь, що він ще раніше сам оформив переїзд із Европи до ЗСА для 52 родин! На запитання, чи тримають із ним зв'язок, відповідає, що „ні". Як сумно це почути! А на запитання, чи має досить українських гостей в „Одесі", власник каже, що „раніше були, тепер дуже, дуже мало". І все таки його „бизнес" не занепадає, а п. М. Гальчишак далі жертвує на українські громадські потреби. Таки й справді, варто було заїхати до цієї людини.

Як і в багатьох інших місцях, так і тут — безкінечна українська гостинність: гостеві не дозволили заплатити, а потім власник заведення не дозволив заплатити всім гостям, частуючи від себе.

Над нічним Чикаґо розступились хмари, і навіть вночі небо тут, при повному місяці, здавалося особливо блакитним. Може тому, що в ньому відбивається велетенське озеро ,а може від непрохайних сліз, що набігли на очі від згадки про далеку, чорноморську красуню Одесу, яку пізнав автор репортажу ще дитиною. Не знаю, чи не порушувало наше авто правил вуличного руху, хоча причину й мало... Доїхали щасливо, спали ще щасливіше.

Храм св. Володимира

Вівторок 21-го листопада. Чикаґо, готель „Ла Сел". Ранній телефон, один, другий, третій... Різні додаткові відомості для репортажу від різних людей. Сам собі обіцяю відвідати центр українців-євангеликів, але в готелі вияснюю, що це таки дуже далеко... Снідання — і вже в дорозі до української православної катедри св. Володимира при 2250 Захід Кортез вул., все ще в районі Української Околиці.

Настоятель катедри, о. прот. Теодор Білецький, відлетів за день перед тим на Флориду. Отець Писар, який викладає в Школі Українознавства, також відсутній. За дозволом людей, які наглядають над церквою й ін. приміщеннями, оглядаю, перехрестившись, чудовий храм. Тут, у цих старовинних, освячених молитвами стінах, відправляють, також українці-католики з парафії свв. Володимира й Ольги. Це зворушливий вияв братерства, відчуття єдности Нації.

У чистенькому приміщенні розмовляємо з п-і Марією Первеско, херсонською жінкою, яку доля закинула з-над одних вод над інші бурхливі води, в іншій країні. Вона розповідає, що при катедрі св. Володимира працює Школа, і в ній що-суботи вчиться 150-180 дітей та молоді. Із захопленням розповідає про інтронізацію Владики Константина — автор не зміг через обмежений час відвідати ні Владики Константина, ні Владики Ярослава та інших достойників Церков, та й для зустрічі з ними треба б часу на підготову. „Діти зустрічали нового Владику з квітами, а у дверях храму Владику Константина зустріли традиційно хлібом-сіллю... у великому готелі „Марієтт" було гарне прийняття й гарна мистецька програма. Владика одержав подарунки від Ліги, від нашого православного Сестрицтва, від УНСоюзу, „Самопоміч", Української Народної Помочі" та інших установ, „а ми дали чек на 150 долярів", — розповідає п-і Марія. Загдує також і про церкву св. Покрови під зверхністю Владики Григорія, УАПЦ, при Айова і Вaштенау. При тому ділиться своїми радощами, бо видала заміж вродливу донечку, і своїми смутками; показує чудові плетені костюми, яких немає в крамницях — кожний унікального фасону, бо сама їх і проєктує. Бажаю її з чоловіком щастя-радости, прощаюся після розмови з найближчим земляком-полтавцем, з діловодом при церкві П. Струком та кількома ін. людьми. Кажу на прощання, що катедральний православний й храм св. Володимира зробив справді Божеське діло, давши змогу своїм братам іншого віровизнання відправляти Богослуження. А у відповідь три короткі, дорогоцінні слова: „Ми їх любимо".

Поет Олесь Бабій

У філософській поемі „Гимн Землі" писав поет-вояк, романтик і мислитель Олесь Бабій:

„Ти пращедра завжди
до своїх діточок,
Їх годуєш
дари їм приносиш,
Оживляєш листки
і пелюстки квіток,
Шлеш їм дощик із хмар
і шлеш роси.
Ти й жорстока для них,
невблаганна, страшна,
Не даруєш даремно нікого.
Вічна доля дітей всіх твоїх
— то війна,
Смерть слабих,
перемога міцного"...

Бути в Чикаґо й не відвідати Олеся Бабія, Романа Завадовича, Ганну Черінь, Т. Курпіту й ін. мистців українського слова? На жаль, усіх їх побачити не можливо, не згадуючи про працівників української сцени, мистців-малярів, співаків, музик та ін. працівників української культури. Не давала спокою свідомість, що поет — представник найстаршої генерації українських поетів за кордоном, Олесь Бабій, живе десь недалеко від Чикаґо евню, в районі Української Околиці. На телефон ніхто не відповідає, господар десь вийшов. Знаю з розповіді, що іноді, щоб не турбувати особливо, навідується д-р О. Бабій до п-ва Дрогомирецьких. Телефоную до них — знають! Заїжджаю, і звідти з п-і Калиною пішки мандруємо до нашого поета.

Подарована пляшка північного вина його ніяк не зворушує, а ось ці майже несподівані відвідини зворушили його серце. „Сідайте, сідайте", — запрошує Олесь Бабій. Це той, про кого в совєтській Україні, в Інституті ім. М. Гоголя, нам твердили, що Євген Маланюк, Олесь Бабій, Олександер Олесь і ще дехто — це „стовпи української фашистівської поезії"! „Фашистівської", не абиякої! Тим часом, уся творчість цього видатного поета і письменника найстаршого покоління — це гимн гуманності та оспівування справедливих змагань в ім'я гуманізму, бо що інакше означає „Гуцульський Курінь", „Дві сестри" й ін. твори Олеся Бабія, і його особиста боротьба в лавах УСС, а потім і в Армії під проводом Симона Петлюри проти Москви? Олесь Бабій був одним із тих, хто відбив у московських большевиків Київ, нехай на короткий час, але таки відвоювали своє святе право!

Скромне помешкання з двох кімнаток. На столі багато книжок, саме читає англомовну „Історію Еллади". На комоді велика пачка рукописів. Це твір, над яким хотів ще попрацювати — і не може. Важко сходити вниз східцями, ще важче підійматись до свого помешкання. Є кілька добрих людей, які товаришують бодай час до часу цій самотній людині, і між ними п-і Калина. Це вона, яка пішла добровільно працювати - допомагати в Українському Музеї, попри щоденну працю, співу в хорі, догляд над дітьми й обов'язки в домі. Шанобливо цілує цій пані руку на зустріч і на прощання поет Олесь, зворушений увагою. Домовляємось про багато чого, а що вдасться здійснити — Бог знає: умови праці й життя для українського письменника поза окупованою Україною, звичайно, легші, чим братам у Києві або у Львові, але в дечому вони й подібні.

— Мрії людей про вічний мир — це тільки мрії, — зазначає в розмові Олесь Бабій. — Вся історія, само життя показує нам, що може бути і є тільки боротьба, тільки змагання.

Він не лише поет, прозаїк, перекладач і цікавий есеїст. Д-р Олесь Бабій знавець багатьох філософічних шкіл і концепцій, що не раз помітно в його творах, а вже особливо в живій розмові.

Не хочеться прощатися з ним — із цією майже легендарною людиною, одна біографія якої заслуговує на вивчення! І треба прощатися, бо так швидко скорочується час до відлету літака. Кореспондент „Свободи" ще прохає у Олеся Бабія світлину. Спочатку взагалі відмовляється, потім починає шукати, та де її знайти в стосах паперів, які колись напевно допоможе розібрати п-і Калина. Так світлини і не знайшли. Коли побачимось? — не відомо, але не розлучимось ніколи.

До побачення, Пане Олесь, дорогий Поете, Авторе повних вогню рядків:

„Не говоріть: „Ми
втратили війну"!
Не плачте, що намарно
все пропало!
І в сатани ще навіть
сили мало,
Щоб скреслити наш гин,
гарніший сну"!

Українські євангелики

Повернувшись після радісних і сумних відвідин поета Олеся Бабія, до готелю, перше, що зробив автор репортажу, це підписав свою нову поему „Обжинки" — присвятив її п-і Калині Дрогомирецькій, українці, яка турбується із своєю родиною долею самотнього старшого віком письменника, нашого дорогого Олеся; друге — спакував валізку, третє — потелефонував до Української Євангельсько - Баптистської Церкви в Чикаґо, при 1042 Північ Деймен евню, в далекому районі міста. Це була єдина реальна змога дістати бодай часткові відомості для репортажу про велику й добре зорганізовану українську євангелицьку родину. Зовнішнім виявом тієї організованости є не тільки їхня церква, а й 17-й Відділ УНСоюзу, що охоплює 108 членів, здебільшого євангелицького віровизнання, секретарем якого є Ярослав Билен. З ним і відбувається телефонічна розмова, бо пастор Іван Поліщук саме відсутній.

Українська Євангельсько-Баптистська Церква в Чикаґо існує з 1915-го року. При ній працює Школа Українознавства (4 кляси). „У нашій церкві, — стверджує Я. Билен, — все по-українському". Мають добре зорганізований Гурток Молоді, який плекає українську музику, пісні, товариські відношення. Об'єднання видає журнал „Післанець Правди", що його редагує видатний діяч і науковець д-р Жабко - Потапович із Честеру, Па., а співредактором якого є генеральний Секретар о. пастор Олекса Гарбузюк, до речі, голова Контрольної Комісії Відділу УНСоюзу. При Українській Євангельсько-Баптистській Церкві в Чикаго є велика українська бібліотека, якою завідує наш співрозмовець. Вона нараховує 14-000 томів! Самозрозуміло, є там частина й англомовних та інщомовних видань, і майже вся бібліотека — це євангелицькі публікації, у більшості Видавництва „Дорога Правди".

На закінчення розмови п. Ярослав Билен інформує, що журнал „Післанець Правди" та українські Біблії розходяться великими накладами по всьому світі, і що не раз вдається окружними дорогами переслати і в Україну, де „люди шукають наших українських видань".

Подякою за відомості й найкращими побажаннями успіхів закінчується розмова. Слава винахідникові Белловї за телефон! — що ми робили б без нього?

Валізка вже у вестибюлі готелю. Ще нашвидку переглядаю нотатки. У Чикаго, як і в кожному місці концентрації українців — заплянoвано багато імпрез, більшість з яких напевно відбудуться, заки буде опублікований цей репортаж...

Довгий автобус, переповнений пасажирами, важко похитується і так же важко, через великий рух, котиться вулицями вечірнього Чикаґа до летовища О'Гера. До побачення, друзі, знайомі й незнайомі, до побачення, гарне Місто вітрів! Їх багато, вони різні, але всі вони — вітри, всі вони сили єдиної могутньої стихії.

Далеке „Сонечко"

До летовища О'Гера ми заледве дотовпилися крізь рухливу металеву гущавину авт. На літак о 6:45 вже запізно! Потішають тим, що до Ню Йорку відлетить скоро по 7-й вечора інший літак, додатковий. Завдяки пресовій картці „Свободи" з написом „Воркінг Прес" дістаю одним із перших місце на красені „747". Здається, майже всі бажаючі знайшли місце у цьому великому, зручному літаку. Над далеким Чикаґо і над летовищем кружляють сніжинки, немов засипаючи спогади. Час їх засипле, та не всі, час засипле і нас, — та не всіх, щось завжди залишається від живих і від мертвих серед свого народу. Навіть цвинтарі — це власність України. Живі, мертві і не народжені, як учив Тарас Шевченко.

Можливо ще варто згадати, що всіх пасажирів на летовищі старанно обшукували. Треба було проходити крізь „пекельні ворота" — машину, яка виявляє зброю, і довелося показувати агентові зміст паперової торбини (автор ненавидить течку, як символ канцелярщини й „службістики"), у якій були матеріяли з „Екшен", унікальний річник „Рідної Школи" в ЗСА з 1918-го року (!), переданий дир. Мироном Куропасем для ред. Богдана Кравцева, багато світлин і деякі нотатки.

Гуркоче металевий птах орлиним голосом — і ми за короткий час вже на височині 33 000 футів! Небо з місяцем чисте, як сльозинка. Лет спокійний, краса. Ще останнє „До побачення" Українському Чикаґо, і треба вже „переключатись" на Ню Йорк і Джерзі Ситі. Та заки принесли вечерю, виймаю з торби кілька барвистих світлин. На них зображені діти: танцюють, маршують із своєю вихователькою, виступають на сцені, в ролі „бандуристів", бо бандури у них, видко, з картону!.. Хто це і що це? І в пам'яті, пересиченій враженнями і відомостями, немов із туману виринає розповідь:

У Домі СУМА п-і Стефанія Галамай вже понад 5 років провадить дитячий Садочок під найкращою назвою з усіх можливих — „Сонечко"! Більше нічого й не знаю, але досить і цього, досить і цієї фоторепродукції, щоб жвавіше забилося вдячне серце і щоб у думках із високого неба гукнути вже далекому Українському Чикаго у стейті Іллиной: „Нехай же козацькому роду ніколи не буде переводу!"

(Кінець)

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
1321 W. LINDLEY AVE. PHILADELPHIA, Pa. 19141

ДОБРИМ ЛЮДЯМ НА ПОЖИТОК

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Зокрема ж тікайте від тих „земляків", що забули, з якого вони роду й племені, особливо від тих, що втекли від свого рідного та зігнули хребет перед чужим - „панським", ставши членами неукраїнських церков і установ. Пам'ятайте, що саме від цих безбатьченків жене духом розтління, яке доводить людську душу до руїни.

Будьте в міру ваших спроможностей щедрими на національно - громадські й церковні потреби, бо ніхто з чужих людей не докине на ці виключно наші потреби. Пам'ятайте постійно, що все те, що маєте — маєте з Божого доступу. А Богові віддячитись зможете тільки тоді, коли хоч частину Його ласк і щедрот звернете Йому через нашого найближчого ближнього, яким знову таки є український народ та його Свята Церква.

Подумайте завчасу про кінець свого життя й гідне поховання ваших тлінних останків. Подбайте про місце вашого вічного вже упокоєння, по змозі серед могил рідних вам по крові й кості та про належне оздоблення вашої могили на майбутнє.

Ще тоді, коли маєте повну свідомість і нічим та ніким не обмежену волю, напишіть вашу волю, напишіть заповіт, обов'язково хоч при двох свідках, а до того за порадою чесного адвоката, по змозі свого — українця.

Розподілюючи в своєму заповіті ваш життьовий доробок — нерухомий і рухомий — не забудьте тих з вашої ближчої і дальшої родини, що живуть ще в Україні. Чесні правники, а українські адвокати зокрема, порадять вам, що треба зробити, щоб ваш доробок пішов до ваших рідних в Україні не обкраденим хижою московською „Інюрколегією".

Пишучи заповіт, не забудьте про Вашу прадідівську Церкву — Св. Українську Православну Церкву, яка вас охристила, в людину зодягнула і заступила вам на далекій чужині вашу рідну матір. Коли ви належите до іншої, але української Церкви, не забудьте й про неї, бо кожна Христова Громада стоїть на сторожі вашої людської гідности. Розподіляючи свій дочасний маєток, не забудьте й про українські наукові та культурно - громадські установи, що виконують поза Україною тяжкий обов'язок — постійного поповнювання обкраденої Москвою скарбниці духових і культурних цінностей української нації.

Ці поради даємо на порозі Нового Року, коли добрі люди висловлюють своїм найближчим найкращі побажанням. Випливають наші поради з глибини серця, яке стане щасливим тоді, коли ці поради дійдуть до серця і розуму нам рідної й близької української людини, що її доля вирвала з Рідної Землі й посадила на чужу, за далекими морями - океанами.

М. С. М.

(„Українське Православне Слово", Бавнд Брук, січень 1973).

Святий Миколай в Денвері

До Школи Українознавства в Денвері вже восьмий рік з черги загостив 17 грудня ц. р. Святий Миколай. Прихід його попередила п'єска, що взяли в ній участь майже всі учні Школи. Багато праці в приготуванні її вклала мґр Марія Венжівська, та інж. Галина Сластійон. Пані Венжівська грала на піяніні до пісень і колядок, що були в п'єсі. Діти навіть зовсім маленькі відважно виголошували ролі. Святий Миколай в золотій мітрі з жезлом у руках роздавав дітям подарунки, а діти на його бажання виголошували вірші та співали. Гарно вив'язалися зі своїх роль два чортики. Численно присутні батьки і гості рясними оплесками нагороджували виступ поодиноких дітей. Добре підготований вечір закінчено рядом колядок, що в них взяли участь такі загальновідомі мистецькі сили, як Євгенія Мозгова і Погорілий Сидір, колишній член Капелі Бандуристів з Детройту. За солодким і чаєм ще довго гуторили гості і батьки.

Стефанія Левченко

✔ У місяці січні всі не американські піддані повинні зареєструватись, подаючи свою точну адресу і інші дані. Як і щороку, треба взяти на любій пошті малу картолчку, написати прізвище, адресу та ще кілька даних, і віддати її поштовим службовцям — не пересилати через пошту.

УКРАЇНСЬКА НАУКА І ВИЗВОЛЬНІ ЗМАГАННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

всім нашим політичним партіям, групам і організаціям роздобувати матеріяли про свою минулу діяльність, всі дотичні видання і спомини, що є в їхньому посіданні, все, що є частиною їхньої історії, і висилати до НТШ в Ню Йорку. Так було і в часи президентури Михайла Грушевського перед першою світовою війною, як і в роках 1919-1939. Ми тільки вертаємося до вже усталеної традиції і завдань, від яких не сміємо відмовитися.

Це відновлення наукової традиції НТШ припадає саме на століття існування нашої найбільш заслуженої української наукової установи і тим самим НТШ, перебираючи нові великі завдання, розпочне новий етап на службі Україні і українській науці.

Звичайно ця поширена наукова діяльність вимагатиме нових, ще більших фондів, і треба сподіватися, що українська спільнота тепер більше, як будь-коли в минулому, зрозуміє завдання незалежної науки, потребу вдержання самостійного наукового варстату і доцінить ініціятиву, в якій тисячі наших найкращих людей безпосередньо зацікавлені і без чого нація, змагаючись до повної самостійности, не може існувати.

Комбатантські організації, політичні партії і активний загал мусять подбати про те, щоб НТШ розпоряджало не сотками, а мільйонами, бо воно не тільки на це заслуговує за свою столітню працю для нації, але й мусить мати, щоб наші нащадки були гордими з праці НТШ і всієї ще живучої ґенерації.

Початок і ініціятиву вже зроблено, а решту ми всі разом мусимо виконати, бо ніхто інший за нас цього не зробить.

Українка одержала стипендію

Ембридж. (Н. Н.) — Ірина Бровн, з дому Ґаладза, дочка Михаїла і Теодозії, нар. 1946 р. в Бад-Реґбурґ, Ембридж, Пенсилванія, одержала диплом бакалявра стислих наук з Едінборо Стейт Коледжу, Пенсилванія. Пішла вона на дальші студії до Мерілендського університету, де одержала ступінь маґістра математики. В між часі вона викладала математику в середній школі в Балтіморі. Тепер одержала вона стипендію „Нешенел Саєнс Фандейшен Сколаршіп" на продовжування студій з ділянки математики, в Морґан Стейт Коледжі в Балтіморі, де математику викладає професор д-р Богун - Чудинів. Слід зазначити, що вся родина пані Ірини Бровн-Ґаладзи, в тім один брат, що є священиком, є членами Українського Народного Союзу, Від. 161 в Ембридж, Пенсилванія, де її батько дяком у церкві Св. Апостолів Петра й Павла.

Розпочинається „світова війна" проти курців

Вашинґтон. — Попередження курцям про те, що цигарки можуть згубно впливати на здоров'я і що таки згубно впливають, мало допомагає справі. До чоловіків приєднується дедалі, то більша армія жінок у всіх країнах світу, в тому і в СССР. Тому вже не тільки на цигарках американської продукції, а й у багатьох інших країнах почали друкувати осторогу лікарів. На обгортках цигарок друкують такі остороги в Англії, Японії, Перу, Ірляндії, крім Америки. У 1973-му році остереження курцям будуть друкуватися й на цирках у Бразилії, Австралії, на Філіппінах, у Костариці, а в Зах. Німеччині, Австрії, Мехіко, Ізраїлі та ще в кількох державах вже працюють над пляном заборони будь - якого реклямування цигарок і тютюнових виробів через пресу, радіо чи телевізію.

Важка доля учителів в Італії

Рим. — 22 грудня на терені Італії закінчилися учительські іспити на позиції у початкових школах. Цими іспитами були охоплені кандидати на учителів без попередньої практики — разом 230,000 осіб та учителі-асистенти, які працюють учителями, але мусять скласти приписані кваліфікаційні іспити. До цієї категорії належить 164,000 осіб. В той час, коли учителі - асистенти після успішного іспиту мають вигляди повернутися на місця дотеперішньої праці, то ситуація з кандидатами на учителів набагато гірша, бо на 230,000 кандидатів є всього 14,000 вільних місць. Серед італійських учителів початкових шкіл переважають жінки у відношенні 5:1.

В. Шандор

ПРОФ. ОЛЕКСА ПРИХОДЬКО

(З нагоди 85-ліття)

З ласки Божої педагог і диригент, проф. О. Приходько, дожив в жовтні, в Празі, 85-літніх уродин. З його іменем і працею є зв'язане культурне відродження хорового мистецтва Карпатської України, тому й не даром називають його „батьком хорового мистецтва".

Національне й культурне спустошення на Карпатській Україні до 1-ої світової війни було таке всестороннє й глибоке, що віщувало народну смерть і похорон, який мадяри вже й готовили. На краю цієї пропасти жевріла ще мала іскорка народного життя, удержувана малим числом місцевих народолюбів на чолі з о. А. Волошином.

Коли в 1920 р. після упадку української держави Українська Республіканська Капеля, якою диригував сл. п. О. Кошиць розпалась, то Ювілят із 17 іншими капелянами приїхали на Карпатську Україну. В цій групі були відомі пізніше імена, як проф. І. Трухлий, Рощахівський, Безручко, д-р Кирчів таін. Карпатська Україна була в той час неоране поле, яке треба було дуже старанно обробляти, не знаючи, які будуть жнива.

Велике поле для педагогічної праці та хорового мистецтва для Ювілята відкрилось у 1922 р., коли то покликано його на професора в обох греко-католицьких учительських семінаріях (мужеської та жіночої) в Ужгороді, в яких директорами були о. А. Волошин і о. В. Желтвай. Назначення Ювілята професором української мови, співу й теорії музики в цих семінаріях мало велике всенаціональне значення. Ювілят мав свій специфічний спосіб і стиль вихови молоді. Він нікому некидав своїх поглядів, він заставляв своїх учнів самих думати, аналізувати й робити власні заключення. Ювілят — людина виїмкової скромности, працьовитости і такту, ставав взірцем-професором для своїх учнів, які засвоювали не тільки його спосіб навчання, особливо учителі, але й форми поведінки, виступу тощо.

В обох семінаріях створив Руський Національний Хор в силі 250 душ, майбутніх учителів. Треба знати, що переважне число учнів походило із сіл, які, діставши відповідну всесторонню освіту, несли її в свої села, спочатку як учні, а відтак як учителі. Ювілят навчив своїх учеників любити свій нарід, заохотив працювати для нього, що за мадярської ери уважалось ганьбою. Треба було змінити психологічне наставлення учнів до свого народу, защепити в них почуття самопевности й господаря краю. Ювілят був професором і в Торговельній Академії в Ужгороді й Мукачеві, директором якої був проф. А. Штефан, пізніший голова Сойму Карпатської України.

13 червня 1926 р. з нагоди п'ятилітнього ювілею існування Руського Національного Хору, відбувся в Ужгороді Перший З'їзд Національних Хорів Закарпаття. В будинку міського театру виступило водночас 600 співаків, якими диригував батько всіх хорів — Достойний Ювілят. Тут виступали із своїми хорами і його колишні учні, тепер вже учителі. Була це переломова доба в національнім розвитку краю. Найзапекліші вороги нашого культурного розвитку признавали великий і рішаючий успіх цієї великої імпрези.

У 1928 р. здійснює Ювілят свій дальший задум — Крайовий Хор Підкарпатського Учительства в Ужгороді, в якому зосереджує найкращі співацькі сили. Цей хор ширив красу нашої пісні по всіх важливіших містах Чехії, Словаччини і закордоном.

Ці початки своєї культурної та педагогічної праці описав проф. Приходько у формі спогаду під назвою „Пробудилась Русь", який недавно вийшов накладом Карпатського Союзу в Ню Йорку. Спогад майстерно й цікаво написаний. В нім, як в кіні, пробігають тодішні події й постаті, представлені живо й правдиво.

Карпатські українці завжди високо цінили й цінять працю й культурний осяг Ювілята. 2-го травня 1931 р. з нагоди 10-літньої культурної праці проф. О. Приходька, провідні карпатські інституції висловили йому признання й подяку листом такого змісту:

„Десять років минуло, як прийшли Ви на наше Підкарпаття, аби присвятити свої сили культурному піднесенню нашого народа і тим творили основи його нового і ліпшого життя. З великим запалом взялися Ви за педагогічну працю, виховуючи молоді ґенерації нашого учительства. Але Ваша шляхетна душа не обмежилась лиш тим. Ви прийшли до нас з рідною піснею і піснею одродили душу нашого народа. Ви єдиний і невтомний робітник, який почав, розвинув і підніс культуру хорового співу на Підкарпатській Руси, котрий виховав цілі кадри молодих дириґентів. Ви — батько всіх наших національних хорів, творець і душа нашої гордости — Краєвого Учительського Хору.

„І нині, по десяти роках, свідомі Вашої великої і повної жертв культурної праці для духового піднесення нашого Підкарпаття, всі Ваші приятелі, культурні організації й широкі кола громадянства складають Вам за все те добро, що Ви дали нам, свою велику і сердечну подяку."

Листа підписали й урядовими печатками затвердили: Краєвий Хор Підкарпатського Учительсьтва в Ужгороді — А. Штефан, С. Куцин, Б. Мартинович, А. Зейкань; Педагогічне Товариство — о. А. Волошин, Ю. Ревай; Краєва Пластова Старшина — Ю. Ревай; Товариство „Просвіта" в Ужгороді — Ю. Бращайко, Федір Ревай; Учительське Товариство Подкарпатської Руси — П. Яцко, А. Міньо; Жіночий Союзу в Ужгороді — Ірина Волошинова, Марія Долинай. Далі йдуть ще сорок підписів хористів і громадянства.

В. Шандор

У НАВЕЧІР'Я РІЗДВА ЗАЙШЛИ ДО ЦЕРКВИ Св. Господа у Фресно, Каліфорнія, в той час, коли саме співали колядку „Тиха ніч", три злочинці. Погрожуючи зброєю, вони забрали у шістьох осіб 80 долярів. Богослуження тривало аж до кінця, і поліцію повідомили про той випадок аж через годину, коли напасники давно зникли. У Гаттонсвіллі, Зах. Вірджінія, в день Різдва втекли з тюрми п'ятеро в'язнів.

Ділимося болючою вісткою із Приятелями та з Українським Громадянством, що дня 22-го грудня 1972 року відійшов трагічно у Вічність наш найближчий Приятель, Спонзор і Опікун ІНЖЕНЕР-ГІРНИК

бл. п.

МИКОЛА ІВАНОВИЧ СОКІЛ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Високодостойній Родині Покійного — Дружині Вірі Константинівній Сокіл із дітьми і внуками та всіми родичами, складаємо вислови нашого найглибшого співчуття.

У глибокому смутку —

АННА і ДМИТРО БАКУМИ і сини: ВАЛЕНТИН і ВОЛОДИМИР БАКУМИ з Родинами

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ УПОКОЄННЯ нашої Улюбленої і ніколи Незабутньої МАМИ і БАБЦІ

бл. п.

ОКСАНИ ГНІЗДІЄНКО

буде відправлена

в суботу, 30-го грудня 1972 року

о год. 10-ій ранку

СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в церкві св. Тройці в Ірвінґтоні

Друзів і Знайомих просимо в цей день помолитися за Душу Спочилої.

Родина БУНЯК

В 25-ту РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

сл. п.

КАТРІ ГРИНЕВИЧЕВОЇ

ПИСЬМЕННИЦІ І ГРОМАДСЬКОЇ ДІЯЧКИ, похороненої в Берхтесґадені, Німеччина,

відправиться

в неділю, в дні 31-го грудня 1972 р.

о год. 12:30 по пол. в ЦЕРКВІ СВ. ЮРА при 7-ій вул. у Ню Йорку

ЖАЛОБНА БОГОСЛУЖБА — ПАНАХИДА

про що Українське Громадянство повідомляють —

ДІТИ, ВНУКИ, ПРАВНУКИ і дальша Рідня в ЗСА, Европі і Австралії

Подаємо до відома сумну вістку, що дня 22-го грудня 1972 року, трагічно згинув в автомобілевому випадку, на 73-му році життя, наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ і БРАТ

бл. п.

МИКОЛА ІВАНОВИЧ СОКІЛ

нар. 22-го червня 1899 р. на Запоріжжі, був. головний інженер Тресту Донбас-Антрацит.

ПОХОРОН — у вівторок, 26-го грудня 1972 р. о год. 12-ій дня на Українському Православному Цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — ВІРА
донька — ОЛЕСЯ з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ ПОЛІЩУКОМ і дітьми: ГАЛОЧКОЮ і АНДРІЄМ
син — ГОРІК з дружиною СУЗІ і дітьми: СТЕПАНОМ, ГРИГОРІЄМ, ДАВИДОМ і ХРИСТОФОРОМ
сестри: МАРІЯ СОКІЛ-РУДНИЦЬКА з чоловіком АНТОНОМ
ВІРА БЄЛОНОК з чоловіком МИКОЛОЮ
брати: в Україні — ВАСИЛЬ з дружиною ЕЗЕЮ і ВОЛОДИМИР
племінниці і племінники — ОЛЬГА ГУТА з чоловіком ІВАНОМ
НАТАЛІЯ ЛИСИЙ з чоловіком ІГОРЕМ
РОМАН РУДНИЦЬКИЙ
ДОРІЯН РУДНИЦЬКИЙ з дружиною МОНІКОЮ

СЬОМА СЕСІЯ УНРАДИ ВІДБУЛАСЯ В ЛОНДОНІ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

за впливи в комуністичному і т. зв. невтральному міжнародному світі, — і на підскірний фермент у поярмлених Москвою народів. Співіснувальної політики ЗСА не слід вважати за тривку і незмінну. Коли Америка побачить загрозу від СССР для Европи і світу, то хто знає, чи тоді найсильнішим атутом американської політики не стануть поневолені Москвою народи. Все одно, Україна не може сподіватися від Америки більшого, як тільки моральної підтримки. Тому покладатися треба на власні сили народу. Треба вірити, що совєтська імперія захитається і що тоді настане догідна пора для нового визвольного зриву в Україні. Треба мобілізувати під прапором УДЦентру всі сили, чоловіків, жінок і молодь. Тільки дією можна дійти до спільної мети. Політичні партії були, є і будуть, вони потрібні, але вони повинні усвідомити, що треба творити єдиний національно-державницький фронт понад партійними програмами й симпатіями. Пані Марусі Бек, яка промовляла з пам'яти прегарною українською мовою, приявні вчинили овацію на початку й у кінці її виступу.

Ділові наради

Після перерви, яку проголошено на бажання приявних, наради продовжувано у зміненій обстанові. Члени УНРади сиділи за окремими столами, — 7 фракцій — 7 столів, найбільший Громадського сектора на 15 осіб, інші по 6 осіб. Президію становили по одному делеґатові від кожної фракції — П. Белей, І. Лучишин, О. Сухаревський, Г. Ткаченко, Ю. Семенко, — за столом керівних органів УДЦентру сиділи М. Лівицький, М. Степаненко, С. Довгаль, Т. Леонтій, Маруся Бек. Секретар В. Никитин залишився між членами фракції УРДП, Ю. Семенко — між членами Союзу Земель Соборної України - Селянської Партії.

Доповідь Ю. Нагордного п.н. „Процеси в Україні й актуальні завдання національно-визвольної боротьби" відчитав М. Степаненко. Доповідач твердив, що „режим СССР переживає найбільшу кризу, якої ще не знав". Масовий стихійний рух пасивного спротиву довів до харчової кризи з загрозою голоду. Режим рятувався закупном збіжжя в ЗСА на понад більйонову суму. Москва намагається знищити Державний Центр УНР на чужині, як символ української державности, — вона хоче вбити той символ, але це їй не пощастить.. — Забирали голос різні члени Сесії, при чому представники ОУНм піддавали під сумнів правосильність мандатів УНДО. Перший день нарад закінчено доповненням президії двома членами від Громадського сектора (І. Кедрин-Рудницький і А. Семенюк) та делеґатом від сектора УНДО (д-р Р. Єндик), які, проте, не бувши ще формально прийнятими, себто заприсяженими, не мали права урядувати. Інж. М. Химич (Громадський сектор, ЗСА) зголосився добровільно на секретаря Сесії і вів офіційний протокол.

Другий день Сесії розпочався вислуханням звіту Реґуляміново-мандатної Комісії. Яків Маковецький (ОУНм) оспорював правосильність мандатів УНДО та застерігся проти правосильности мандатів від Громадського сектора, але опісля свої застереження відкликав і членів того Сектора негайно заприсяжено. Зате у пересправах щодо мандатів від УНДО головуючий д-р П. Белей кількакратно забирав слово, як член тієї партії, що викликало спротив збоку приявних і д-р П. Белей склав заяву, що зрікається дальшого головування на Сесії та дальшої участи в ній. Головування перебрав І. Кедрин і вів Сесію до кінця. Під час звітування членів керівних органів головував А. Семенюк.

Справу членства УНДО вирішено так, що признано правосильність мандатів приявних членів, але тільки умовно, на один рік: вміжчасі вони повинні або дійти до згоди з другою групою УНДО, яка твердить, що вона численніша і єдино управнена до приявности в УНРаді, або доказати кращою документацією право свого членства в УНРаді. Після того заприсяжено приявних членів УНДО і схвалено денний порядок. Обрано Комісії: Виборчу, Правничу, Фінансово-бюджетову, Військову й Резолюційну. До кожної Комісії автоматично входив по одному членові від кожного Сектора, по два від Громадського сектора, а Комісії самі конституювались. Не допустивши до дальших дискусій на тему партійних розколів та правосильности мандатів, голова Сесії всі ці справи відсилав до Правничої Комісії. Це стосувалося однаково справи припинення в членських правах партії ОУНз, як розколу в УРДП: переданий Президії лист за підписами п. Гришка і тов. твердив, що вони є єдиноправними членами УНРади і що група проф. М. Степаненка займає їх місця в УНРаді безправно.

Зміни Тимчасового закону і звідомлення

Проєкт змін у Тимчасовому законі про реорганізацію Державного Центру з 1948 року пред'явив і з'ясовував член Виконавчого Органу Т. Леонтій. Після відіслання того проєкту, що його текст усі учасники мали на руках, до Правничої Комісії і зреферування їх д-ром М. Суховерським з Канади — прийнято ті зміни, здебільша формального характеру, у дещо скороченому вигляді, двічі переголосувавши їх.

У серії звідомлень першим звітував Я. Маковецький (ОУНм) за час його головування в УНРаді від 23 бе-безня 1967 до 22 травня 1971 років. Він подав історію розколів в УРДП і УНДО та історію прийняття і припинення в членських правах ОУНз („Двійка"). Ширше зупинився на первісному виході з УНРади УСоціялістичної партії (у протесті проти прийняття ОУНз), яка проте швидко вернулася до УНРади. З'ясував гострі суперечки, які настали в УДЦентрі після того, як в офіційному Бюлетені ОУНз появився Комунікат, який по суті заперечував підписану лідерами тієї партії декларацію льояльности супроти УДЦентру та заповідав заходи за таку зміну Тимчасового закону, яка насправді деґрадувала би чи ліквідувала би Державний Центр. Звітодавець з'ясував, що він зрікся свого становища голови УНРади і що ОУНм рішила взагалі не брати активної участи в керівних органах Державного Центру на знак протесту проти припинення в членських правах ОУНз за той її комунікат. Наприкінці Я. Маковецький різко критикував стан в Державному Центрі, закинувши йому м. ін., що в ньому залишилися здебільша „немічні ветерани", при чому назвав кількох діячів УДЦентру за іменами. Це викликало гострі й голосні протести. Згодом п. Маковецький перепросив дотичних діячів. Наступного — третього з черги дня — п. Маковецький взагалі не явився: його партійні товариші повідомили, що він захворів.

Звідомлення про діяльність УНРади між двома сесіями доповнив і закінчив член Президії УНРади Григорій Ткаченко (УНДС).

Голова Виконавчого Органу інж. Спиридон Довгаль говорив, що не треба кричати про кризу в УДЦентрі: це не криза, а шукання найкращого виходу з трудної ситуації, в якій опинилась еміграція й ціла українська визвольна справа. Насправді у суперечках на тлі такої „кризи" з'ясовуються проблеми і тому теперішню кризу можна назвати „конструктивною незгодою". В усіх середовищах у світі й серед українців існують конфлікти, то немає згузду одні з них перебільшувати, а про інші мовчати. — Тому, що член Виконавчого Органу д-р В. Федорончук (УНДО) в Римі поважно занедужав, його звідомлення про діяльність на закордонному відтинку відчитав М. Лівицький, подавши багато фактів про зв'язки з чужинними установами і діячами. І. Ковальський (УНДО) склав звіт Контрольної Ради, який доповнив кол. голова Контрольної Ради Дм. Андрієвський. Бюджет УНРади був обрахований на 90 000 нім. марок. Окрему поважну позицію становить сума, зібрана на купно власного дому, вірогідно в Англії. Сесія прийняла всі звіти до відома.

Дискусія

Першим у дискусії був віце-президент М. Степаненко який точка за точкою полемізував і спростовував та з свого погляду інтерпретував звідомлення Я. Маковецького. ОУН не має права витикати й таврувати будь чиї розколи, коли в ОУН були аж три розколи і нема ніяких шансів на їх примирення. Розкол в УРДП настав на поважному ідеологічному ґрунті і такі розколи оправдані та логічні. Після обмеження дискусії до 5 хвилин на особу промовляли: Бабенко (СЗСУ): Маковецький один з винуватців розбиття консолідації, а тепер обурений, що її нема. — А Семенюк (Гром. сектор): Є різні інтерпретації, що таке консолідація, є навіть такі, які твердять що до Національної Ради треба прийняти й комуністів. Єдиномисліє повинно існувати щодо ідеологічних принципів. Пропонує включити до праці в УД Центрі пані Марусю Бек. — К. Теличко (Гром. сектор): Треба надрукувати й розіслати всі матеріяли з Сесії. — М. Химич (Гром. сектор): Дати українцям парлямент — це було б нещастя. Президентові Лівицькому закидають „диктаторство" — добре, що він тримав всі справи в руках. Партії повинні передусім давати гроші на Державний Центр, бо „без грошей нема й ідеології" — П. Кашинський (УНДО): витратив два роки на консолідаційні розмови, які проте ні до чого не довели. — Д-р С. Ріпецький (У. Соц. п): Таврує звіт Я. Маковецького як тенденційний і несправедливий. Пригадує історичні заслуги українських соціялістів. Він усе ж — оптиміст. — Т. Лучишин (У. Соц. п.): ОУН м було в Національній Раді найбільш партійницькою групою.. — І. Шабельський (УНДС) — Поручає побільшити число осіб з Громадського сектора. Д Мельник (СЗВУ-Сел. партія): Треба партію Гришка допустити до УНРади і дати їй окремих 6 місць. — В. Бабицький (Гром. сектор): — Треба більше уваги прикласти до стягання національного датку. — В. Касячук (У Соц. п.): — Є за консолідацією. Громадський сектор облегшує її — В. Лопул (УНДО): — Не треба знецінювати ветеранів, а їх прославляти. — Ю. Семенко (СЗСК): — Є проти „завішування" в членстві, але й проти „відвішування" (справа пок. Доленка. — В. Михайлів (ОУН м): — Не відповідає правді закид, що „мельниківці не дають грошей на УНРаду" Цитує протилежні факти. Боронить принцип консолідації такої, як вона була в 1948 році. — Ф. Бала (СЗСК) — Не треба лякатися непопулярних речей. — Т. Любчак (Гром. сектор, Австралія): — Боронить УДЦентр, як символ. Радий, що має багато добрих вісток для своїх земляків в Австралії. — І. Кедрин (Гром. сектор, ЗСА): Не перебільшувати загрози радянофільства — його в широких колах суспільства нема. А те, що є, зникне, бо ліквідує його Москва своєю політикою в Україні.

С. Довгаль відповідає всім дискутантам. Пригадує, що власне за урядування Я. Маковецького як голови УНРади, зформувались фракції УРДП М. Степаненка і УНДО д-ра Василя Федорончука. Тому він не має права обвинувачувати в цьому будь-кого. Як досягнути ідеологічну єдність? Борсаємось у цьому і не можемо цього досягти. Преса ОУН м неправильно насвітлює відносини в УНРаді. Коли ОУН м пропонує відмолодження Центру, то чому сама висилає старих людей?! Треба у ДЦентрі єднати однодумців, бо досвід доказав, що зібрання різнорідних елементів в ім'я механічної консолідації доводить тільки до безконечних дискусій із шкодою для практичної роботи.

М. Лівицький: Не існує боротьби за владу, існує боротьба за принцип. Идуть поважні спроби створити один фронт всіх поярмлених народів і скликати їх конґрес ще перед червневою паневропейською конференцією безпеки. Заторкує питання осідку УДЦентру. Щодо партійних розколів і ствердження, що „під покров УНРади можуть прийти всі" — відчитує тексти Декларації ОУНз з перед її приступленням до УНРади з 20 березня 1967 р. та пізніший, згадуваний вище Комунікат тієї партії, який ту декларацію заперечив. Відчитує теж деякі місця із статті офіційного органі УРДП, яка виразно стоїть за УССР, а не УНР і редактором тої газети („Українські Вісті" в Ульмі) є заступник голови УРДП групи Гришка. Пропонують нам „перестати деклямувати про самостійність", але коли ми перестанемо робити це, то вб'ємо нашу ідею. Апелює до партій, щоб зробили у себе порядок, а тоді й в УНРаді не буде кризи. Готов завжди бути посередником між розсвареними групами, бути арбітом, але відмовляється від компромісів у ділянці ідеології.

У 3-му дні Сесії, в понеділок 18 грудня, звітували Комісії.

Звіти Комісій і постанови

Третій день Сесії розпочався звітами Комісій, що їх рекомендації підлягали короткій дискусії і схваленню. Д-р Микола Суховерський, (Гром. С.), голова Правничої Комісії: Пропонує затвердити рішення президії УНРади з 22 травня 1967 р. про припинення ОУНз в членських правах до часу цієї сесії, і тепер позбавити ОУНз її членських прав. ОУНз дістала запрошення прибути на Сесію, але те запрошення знехтувала, як теж нічого не заявила у справі її оспорюваного комунікату. Сесія виключила ОУН з. („За" голосували всі члени Сесії за винятком ОУН м. які голосували „проти" та членів СЗСУ СП, які стримались). У справі УНДО — стверджено попередню постанову Сесії про схвалення мандатів приявних на Сесії членів УНДО на 1 рік, в часі якого вони мають або поладнати спір в партії УНДО, або пред'явити кращу документацію своїх мандатів. Лист від групи УРДП (Гришка), в якому вимагалося виключити членів УРДП групи М. Степаненка, рішено передати до архіву. — Рішено створити Державний Трибунал для розгляду скарг окремих частин Державного Центру. Рішення Трибуналу у справі скарги виключеної фракції мусить бути затверджене найближчою Сесією УНРади. — Рішено створити Контрольну Раду з представників по одному з кожної фракції, які виберуть з-посеред себе голову, що його затверджує президент УНР в екзилі.

Голова Фінансово-бюджетової Комісії І. Шабельський реферував племінар бюджету, що його річну висоту устійнено на 36.000 дол. з розподіленням тієї суми на ЗСА (18.500), Канаду (14.000), Англію (2.500) і Австралію (1,000). Одноголосно затверджено. — На внесок Військової Комісії (ген. Филинович, полк. Суморокін і сотн. Любчак) встановлено орден для учасників Другого зимового походу та піднесено до гідности ордену Хрест Симона Петлюри, що був дотепер відзнакою.

Вибори

На внесок Виборчої Комісії, що її головою був К. Теличко (Гром. с., Канада) Микола А. Лівицький був обраний одноголосно на президента УНР в екзилі. Микола Степаненко був обраний на віце-президента (при 5 голосах, що стримались), — інж. Спиридон Довгаль — на голову УНРади. Зпосеред членів сектора ОУН м. приявним під час виборів був тільки Дм. Андрієвський. Прибулі з Америки члени ОУНм — д-р В. Михайлів, д-р З. Городиський і д-р В. Комаринський заявили були раніше, що мусять пвидше відлетіти.

Після того, як голова Сесії заприсягнув пп. Лівицького, Степаненка і Довгаля, згідно з 22 статтею Тимчасового закону, М. Лівицький призначив на голову Виконавчого Органу УНРади (прем'єра) д-р Василя Федорончука. Його заступником (віце - прем'єром), виконуючим обов'язки прем'єра на час недуги д-ра Федорончука і відаючим ресортом внутрішніх справ став д-р Теофіль Леонтій, другим заступником прем'єра і відаючого ресортом зовнішніх зв'язків стала Маруся Бек, — керівником ресорту культури і внутрішньої пропаґанди — проф. д-р Ростислав Єндик, — керівником ресорту військових справ — ген. Филинович, — керівником ресорту фінансів — А. Широкостей, — державним секретарем — Григорій Ткаченко. Голова Сесії всіх їх заприсягнув. Головою Трибуналу став д-р Микола Суховерський. Віце-міністрами стали неприявні на Сесії: внутрішніх справ Павло Лимаренко, зовнішніх справ д-р Я. Мусіянович і Вол. Біляїв, — військових справ ген. Аркадій Валійський і полк. Павло Суморокін. През. М. Лівицький проголосив, що в ЗСА створюється експозитуру Виконавчого Органу, на чолі з віце-президентом М. Степаненком і пані Марусею Бек. Входять туди ген. Філонович, П. Лимаренко, В. Біляїв, голова Представництва ВО на Америку І. Крамаренко, голова Представництва на Канаду Микола Липовецький та Іван Кедрин-Рудницький (як делеґований Громадським сектором до Президії УНРади поруч М. Липовецького).

Після звідомлення д-ра Степана Ріпецького, як голови Резолюційної Комісії — прийнято одноголосно — з деякими невеликими змінами — запропоновані ним резолюції та окремо Декларацію принципів. З-посеред численних резолюцій найважливішою була обов'язуюча резолюція про поширення Громадського сектора до суми всіх партійних мандатів, себто з теперішніх 15 мандатів до 36-ох. Президент УНР в екзилі М. Лівицький признав, що він не задумував більше кандидувати а свій теперішній одноголосний вибір вважає за висловлення Сесією своєї вірности ідеї УНРеспубліки. Кедрин в заключному слові ствердив: Якщо Сесія не виправдала надій тих, які думали, що вона поладнає внутрішньо-партійні розколи, то слід ствердити, що такого завдання не можна перевести на зібранні кількадесяти осіб. Ліквідація тих суперечок і виявлення доброї волі залежить не тільки від керівних органів Державного Центру в тому числі УНРади, але передусім від проводів і членів політичних партій. Сесія зберегла Державний Центр, а дорога до УНРади відкрита всім, що виявляють добру волю і перестануть дебатувати ультиматумами. — Після того голова закрив Сесію, попросивши о. прот. Михайла Голицю відмовити молитву. Сесія закінчилась в понеділок 18 грудня о год. 6 вечером.

Бенкет

Бенкет на закінчення 7-ої Сесії УНРади відбувся в тій самій залі, де віддбувалися наради, у вівторок 19 грудня ц. р. Відкрив бенкет голова 7-ої Сесії І. Кедрин-Рудницький. Другим майстром церемонії був д-р М. Суховерський, який представляв чужинецьких гостей. Було їх багато:

П. Герберт, голова Англійсько - українського Товариства, — ґраф Рачинський, колишній польський амбасадор у Лондоні, — полк. Гарашкевич, кол. польський міністер культури, голова Польсько - українського Товариства в Лондоні, — п. Міхалюк, голова Білоруського Об'єднання в Лондоні, з дружиною, — п. Абакукс, голова Латвійської Національної Ради, — майор Павіцевіч, представник сербів (противників режиму Тіта), — д-р Рамашвілі, голова Европейської Групи Зв'язку, грузин, — ґраф Телекі, колишній мадярський міністер з дружиною, — Алекс Паску, представник румунської організації в Лондоні. Майже всі вони складали короткі привіти, промовляючи або в своїй рідній мові, або по-англійськи. Полк. Гарашкевіч промовляв по-польськи, — д-р Леонід Владимір з „Радіо Визволення", одинокий промовляв по-російськи. З українських промовців пані Маруся Бек промовляла до чужинецьких гостей по-англійськи, през. Микола Лівицький по-французьки. Промовляли теж голова УНРади С. Довгаль, в. о. прем'єра д-р Т. Леонтій, — як одинокий член Сесії Іван Любчик з Австралії, прот. М. Голиця і, як останній, адвокат Теодор Гуманюк, піонер з Канади. Всі промови обертались довкола тієї самої теми: потреби зберігати віру в перемогу доброї справи поневолених Москвою народів і необхідности спільного антисовєтського фронту. — Між промовами п.п. Олександер Де і Гурин відчитали свої поеми, присвячені президентові М. Лівицькому, чи пак Сесії УНРади. Тому, що це був саме день святого Миколая, то у честь Миколи Лівицького й численних інших приявних Микол — відспівано „Многая літа". Закрив бенкет І. Кедрин ствердженням, що хоч Сесія і бенкет відбулися в дуже скромній обстанові, проте важливим є зміст, а не форма, тим паче, що наступна Сесія напевне відбудеться в кращій назверхній обстанові і з кращими вислідами. Приявних на бенкеті було к. 200 осіб.

Шановні Секретарі та Організатори УНС!

Членська кампанія 1972 року кінчається з 29-им грудня. Тому аплікації нових членів приймає Головна Канцелярія тільки до 29-го грудня 1972.

Докладіть всіх старань, щоб виконати свої квоти та вислати аплікації вчасно, щоб вони дійшли до Головної Канцелярії не пізніше, як 29-го грудня 1972.

Пам'ятайте, що до кінця цьогорічної членської кампанії залишилося ще тільки кілька днів!

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНС

ТАРЗАН, Ч. 6863. Мавпопо-дібне створіння стріляє до цілі з луку

Тарзан ніколи не думав, що він буде свідком такого феномену... Хист звіряти із луком і стрілою!

Мій син вистрілює сильну стрілу для хлопця... але дивись!

Ба, гарне стріляння, обох вас!